

**FACILITATEA DE REFORMĂ ȘI CREȘTERE PENTRU
REPUBLICA MOLDOVA**

RAPORTUL PENTRU ANUL 2025 AL MOLDOVEI

Cuprins

LISTA ACRONIMELOR	3
1. PREZENTARE GENERALĂ A IMPLEMENTĂRII AGENDEI DE REFORME ÎN ANUL 2025	4
1.1. Realizări și evoluții cheie	4
1.2. Implicarea părților interesate relevante	6
1.3. Comunicare și vizibilitate.....	7
2. CONTRIBUȚIA LA REALIZAREA OBIECTIVELOR GENERALE ALE FACILITĂȚII DE REFORMĂ ȘI CREȘTERE.....	8
3. CONTRIBUȚIE LA REALIZAREA OBIECTIVELOR SPECIFICE ALE FACILITĂȚII DE REFORMĂ ȘI CREȘTERE.....	9
3.1. Obiectiv specific 1: Statul de drept	9
3.2. Obiectiv specific 2: Alinierea PESC	10
3.3. Obiectiv specific 3: Dezinformarea.....	11
3.4. Obiectiv specific 4: Politica de vize	12
3.5. Obiectiv specific 5: Buna guvernare	12
3.6. Obiectiv specific 6: Competitivitate economică	12
3.7. Obiectiv specific 7: Integrare economică	14
3.8. Obiectiv specific 8: Conectivitate	14
3.9. Obiectiv specific 9: Tranziția verde	15
3.10. Obiectiv specific 10: Transformarea digitală și abilități digitale	16
3.11. Obiectiv specific 11: Inovație, cercetare și IMM-uri	17
3.12. Obiectiv specific 12: Educație și angajare	17
3.13. Obiectiv specific 13: Creșterea conștientizării.....	19
4. PREZENTARE GENERALĂ A REALIZĂRII MĂSURILOR DE CONTROL ȘI AUDIT	20
5. PROBLEME TRANSVERSALE	21
5.1. Integrarea egalității de gen	21
5.2. Schimbările climatice și integrarea problemelor de mediu	22
5.3. Democrația și drepturile omului.....	23
6. PREZENTARE GENERALĂ A ÎNDEPLINIRII CONDIȚIILOR GENERALE DE SPRIJIN	23
6.1. Stabilitatea macrofinanciară	24
6.1.1. Evoluții și riscuri macroeconomice.....	24
6.1.2. Evoluții și riscuri fiscale.....	25
6.2. Managementul finanțelor publice, transparența bugetară și supravegherea	27
6.2.1. Progrese în reformele managementului finanțelor publice	27
6.2.2. Transparența și supravegherea bugetară	28
7. ANEXE	30
7.1. Lista părților interesate relevante consultate, pe domenii de politică	30
7.2. Cel mai recent raport disponibil privind implementarea gestionării finanțelor publice și a transparenței bugetare	34
7.3. Date colectate pentru indicatorii de monitorizare ai Comisiei	35

LISTA ACRONIMELOR

- ACER** – Agenția Uniunii Europene pentru Cooperarea Autorităților de Reglementare din Domeniul Energiei
- AML/CFT** – Combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului (Anti-Money Laundering / Countering the Financing of Terrorism)
- ATM** – Maturitatea medie a datoriei (Average Time to Maturity)
- BPN** – Bugetul Public Național
- CERT** – Echipa de Răspuns la Incidente de Securitate Cibernetică (Computer Emergency Response Team)
- EBGL** – Regulamentul (UE) 2017/2195 de stabilire a unei orientări privind echilibrarea sistemului de energie electrică (Electricity Balancing Guideline)
- EPF** – Instrumentul European pentru Pace (European Peace Facility)
- ERP** – Programul de Reformă Economică (Economic Reform Programme)
- EUPM Moldova** – Misiunea de Parteneriat a Uniunii Europene în Republica Moldova
- G2B** – Government to Business (interacțiunea dintre autoritățile publice și mediul de afaceri)
- IMM** – Întreprinderi Mici și Mijlocii
- LNG** – Gaz Natural Lichefiat (Liquefied Natural Gas)
- MAI** – Ministerul Afacerilor Interne
- MDED** – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării
- ODA** – Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului
- OPCOM** – Operatorul Pieței de Energie Electrică și de Gaze Naturale din România
- PESC** – Politica Externă și de Securitate Comună
- PIB** – Produsul Intern Brut
- PPZ** – Piața pe Parcursul Zilei
- PSAC** – Politica de Securitate și Apărare Comună
- PZU** – Piața pentru Ziua Următoare
- RM** – Republica Moldova
- SDAC** – Single Day-Ahead Coupling (Mecanismul unic european de cuplare a piețelor pentru ziua următoare)
- SIDC** – Single Intraday Coupling (Mecanismul unic european de cuplare a piețelor intrazilnice)
- SPCSB** – Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor
- TCM** – Metodologii Comune (Terms and Conditions or Methodologies)
- TVA** – Taxa pe Valoarea Adăugată
- UE** – Uniunea Europeană

1. PREZENTARE GENERALĂ A IMPLEMENTĂRII AGENDEI DE REFORME ÎN ANUL 2025

Republica Moldova a semnat cu Uniunea Europeană *Acordul de Facilitate dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană privind modalitățile specifice de punere în aplicare a sprijinului acordat de Uniunea Europeană în cadrul Mecanismului de Reformă și Creștere pentru Republica Moldova, ratificat prin Legea nr. 98/2025 (denumit în continuare – Acordul de Facilitate)*, care reprezintă baza juridică a cooperării financiare între Comisia Europeană și Republica Moldova, în temeiul Regulamentului (UE) 2025/535. Acordul stabilește cadrul juridic și instituțional pentru gestionarea, controlul, monitorizarea, evaluarea, raportarea și auditarea fondurilor aferente Mecanismului, precum și pentru prevenirea, detectarea și raportarea neregulilor, fraudei, corupției și conflictelor de interese.

Agenda de reforme urmărește consolidarea unei creșteri economice sustenabile prin sporirea competitivității sectorului privat, îmbunătățirea mediului investițional și facilitarea accesului la finanțare. Totodată, aceasta vizează întărirea rezilienței economice prin dezvoltarea infrastructurii de transport și digitale și aprofundarea interconectării cu Uniunea Europeană. Reformele sunt orientate spre creșterea calității guvernantei economice, prin promovarea transparenței, responsabilității instituționale și a unui mediu concurențial echitabil, precum și spre dezvoltarea capitalului uman și consolidarea incluziunii sociale. În paralel, sunt susținute tranziția ecologică și securitatea energetică, prin protecția mediului, eficiență energetică și diversificarea surselor de energie.

Agenda contribuie, de asemenea, la consolidarea rezilienței naționale și la accelerarea convergenței cu Uniunea Europeană, inclusiv prin alinierea treptată la politica externă și de securitate comună, sporind capacitatea Republicii Moldova de a gestiona riscurile regionale și de a avansa pe parcursul integrării europene.

Implementarea reformelor este susținută de mecanisme instituționale consolidate de coordonare, monitorizare și raportare, integrate în structurile guvernamentale existente, ceea ce permite urmărirea progresului, identificarea timpurie a riscurilor și raportarea transparentă a rezultatelor către partenerii externi.

În conformitate cu art. 25 alin. (7) lit. b) din Acordul de Facilitate, prezentul raport anual reflectă progresele generale înregistrate în anul 2025 în implementarea Agendei de reforme, în cadrul perioadei de implementare 2025–2027, prin raportare la obiectivele generale și specifice ale Mecanismului.

1.1. Realizări și evoluții cheie

Obiectivele Mecanismului de Reformă și Creștere pentru Republica Moldova sunt transpuse în reforme și măsuri concrete de implementare, vizând alinierea Republicii Moldova la valorile, normele și practicile Uniunii Europene, implementarea acestor măsuri contribuind la consolidarea statului de drept, eficiența guvernantei, transparența administrativă și creșterea atractivității investiționale, la dezvoltarea unui peisaj mediatic pluralist și independent, precum și la diminuarea decalajelor față de standardele europene.

Din totalul de 153 de măsuri incluse în Agenda de reformă pentru perioada 2025-2027, în anul 2025 au fost implementate integral 28 de măsuri dintr-un total de 30 planificate, ceea ce corespunde unui

grad de realizare de aproximativ 93%. Alte 2 măsuri sunt în curs de finalizare, cu termen estimat până la sfârșitul semestrului I 2026. Acest progres indică un nivel ridicat de implementare a reformelor și asumare fermă pentru angajamentele stabilite în cadrul Acordului de Facilitate. Măsurile implementate au vizat domenii-cheie precum: funcționarea pieței de energie electrică, armonizarea cadrului fiscal cu legislația Uniunii Europene, consolidarea mecanismelor de furnizare a energiei în regim de serviciu public și avansarea proceselor de reglementare și certificare în sectorul gazelor naturale.

Pentru anul 2026 sunt programate 15 măsuri cu termen de implementare în iunie și 40 de măsuri cu termen de realizare în decembrie 2026. Din totalul de 55 măsuri de planificare pentru anul 2026, 54 măsuri se află în curs de implementare, iar o măsură este apreciată cu risc de nerealizare. Anul 2027 include cea mai mare parte a măsurilor, respectiv 22 măsuri planificate pentru iunie și 46 pentru luna decembrie, dintre acestea 62 sunt inițiate și înregistrează un anumit progres în implementare.

Printre realizările principale din perioada de raportare se enumeră crearea și operaționalizarea Rețelei AFCOS, prin desemnarea coordonatorului național, aprobarea cadrului de reglementare pentru Platforma de coordonare antifraudă și semnarea a 14 acorduri interinstituționale pentru consolidarea protecției intereselor financiare ale Uniunii Europene.

Anul 2025 a consolidat bazele unei economii mai competitive și mai reziliente, prin reforme structurale orientate spre debirocratizare, stimularea investițiilor productive și digitalizare accelerată. Progresele în alinierea la standardele UE, modernizarea relației stat–mediul de afaceri și extinderea economiei digitale au întărit atractivitatea investițională a Republicii Moldova și au aprofundat integrarea sa economică în piața europeană. În acest context, a fost elaborată și lansată platforma digitală „Harta Investițiilor”, în cadrul căreia au fost publicate 12 profiluri investiționale, cu obiectivul extinderii la cel puțin 50 de proiecte. A fost instituit și operaționalizat Ghișeul Unic (*One-Stop Shop*), prin intermediul căruia au fost deserviți mai mult de 13 investitori, fiind oferite servicii integrate de suport și asistență. A fost inițiat procesul de instituire a mecanismului standardizat de verificare prealabilă (due diligence), cu obiectivul realizării a minimum 75 de evaluări, fiind întreprinse acțiuni de consolidare a cadrului intern, de instruire și de cooperare externă, în vederea reducerii riscurilor investiționale și creșterii gradului de încredere al investitorilor.

Pentru consolidarea integrității și transparenței sistemului judiciar, a fost realizată evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor, astfel reducând riscurile de corupție și asigurând o justiție de apel bazată pe profesionalism și încredere publică.

În cadrul reformei RESTART¹ a fost extins cadrul instituțional pentru angajarea specialiștilor în protecția drepturilor copilului. Din luna mai 2025 au fost angajați 201 specialiști noi, finanțați din bugetul de stat, astfel încât totalul a ajuns la 235 la finele anului. Această intervenție a sporit capacitatea sistemului de a preveni, identifica și gestiona prompt situațiile de vulnerabilitate.

Totodată, au fost mobilizate investiții prin proiecte de dezvoltare, inclusiv Spitalul regional Bălți, destinat să asigure servicii medicale de calitate pentru aproximativ 900.000 de persoane din partea de

¹ Legea nr. 256/2023 pentru modificarea unor acte normative (reforma sistemului de asistență socială „Restart”)

nord a țării, și Programul de eficiență energetică a peste 40 de clădiri publice și rezidențiale, cu impact asupra creării locurilor de muncă, reducerii consumului de energie și creșterii productivității.

1.2. Implicarea părților interesate relevante

Pe parcursul implementării Agendei de reforme, Cancelaria de Stat, ministerele de linie și alte autorități responsabile de implementarea reformelor au asigurat implicarea activă a părților interesate, în conformitate cu prevederile Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional și ale Legii nr. 100/2017 privind actele normative.

În procesul de elaborare a proiectelor de decizii aferente reformelor, autoritățile au publicat anunțuri privind inițierea și consultarea proiectelor de acte normative pe paginile oficiale și pe Platforma de participare publică „particip.gov.md”, după caz au asigurat informarea directă prin e-mail către părțile interesate și au organizat consultări publice online și offline, astfel părților interesate le-a fost garantat accesul la proiectele de decizii și la materialele aferente.

i) Contribuțiile cheie ale părților interesate

Parlamentul Republicii Moldova a avut un rol esențial în adoptarea cadrului legislativ necesar implementării reformelor. Guvernul a transmis Parlamentului lista prioritara a proiectelor de legi care derivă din Programul Național de Aderare la UE, foile de parcurs aferente procesului de aderare, Agenda de reforme, precum și din alte angajamente asumate în cadrul procesului de integrare europeană, care au fost incluse pe agenda legislativă și adoptate cu prioritate în anul 2025. Totodată, a fost transmis Programul legislativ al Guvernului pentru anul 2026, asigurând prioritizarea în agenda legislativă a măsurilor de reformă și a altor angajamente asumate în cadrul Planului de creștere.

Autoritățile publice locale au fost implicate în special în implementarea măsurilor cu impact teritorial, prin consultări și mecanisme de coordonare interinstituțională. Totodată, acestea au avut un rol activ în procesul de raportare privind măsurile scadente în 2025, fapt care confirmă funcționarea unui cadru continuu de cooperare între nivelul central și cel local.

Organizațiile societății civile au contribuit prin monitorizare, formularea de recomandări și expertiză tehnică/tematică, în special în domenii precum reforma administrației publice, protecția socială, mediu și buna guvernare. Ministerele de linie au raportat implicarea activă a reprezentanților societății civile în cadrul consultărilor publice organizate pentru proiectele decizionale aferente Agendei de reforme.

Propunerile recepționate din partea societății civile, partenerilor sociali, autorităților publice locale, mediului de afaceri și altor părți interesate au fost considerate la elaborarea proiectelor de acte normative.

i) Provocări și perspective de consolidare a cooperării

Principalele provocări identificate vizează asigurarea participării active a tuturor părților relevante, în special în contextul termenelor restrânse de implementare a reformelor. În unele cazuri, complexitatea tehnică a măsurilor sau sensibilitatea politică a anumitor reforme a limitat nivelul de implicare sau a generat poziții divergente între părțile implicate, abordate în mod constructiv.

Pentru consolidarea cooperării, Cancelaria de Stat și ministerele de linie vor continua organizarea consultărilor publice, utilizarea platformelor de coordonare interinstituțională și comunicarea transparentă a progreselor. Va fi încurajată implicarea mai activă a autorităților publice locale, a partenerilor sociali și a societății civile în etapele de implementare și monitorizare a măsurilor de reformă și proiectelor investiționale.

1.3. Comunicare și vizibilitate

În scopul asigurării comunicării, transparenței și vizibilității proceselor de implementare a reformelor, au fost dezvoltate următoarele instrumente:

- **Strategia de comunicare**, elaborată de Cancelaria de Stat și prezentată Comisiei Europene odată cu prima cerere de debursare;
- **Planul de acțiuni pentru comunicare**, în vederea alinierii finale a acțiunilor operaționale cu orientările și așteptările instituțiilor europene;
- **Pagina web dedicată Planului de creștere** – moldovaeuropeana.md - platformă principală de informare publică privind sprijinul Uniunii Europene, reformele asumate și beneficiile concrete pentru cetățeni;
- **Consultarea publică** a tuturor proiectelor de acte normative aferente angajamentelor din Agenda de reforme, în conformitate cu prevederile Legii cu privire la transparența în procesul decizional.

Originea finanțării Uniunii Europene a fost comunicată preponderent prin campania-umbrelă „Moldova Poate”, care a asigurat un cadru unitar de comunicare și o vizibilitate distinctă a sprijinului european, evidențiind constant contribuția UE ca element central al susținerii reformelor și investițiilor. Acțiunile de vizibilitate au vizat proiectele și reformele-cheie din Agenda de reforme, cu impact direct asupra vieții cotidiene a cetățenilor, în special în domeniile infrastructurii și conectivității, securității energetice, modernizării sistemului de sănătate, digitalizării administrației publice și sprijinirii IMM-urilor, fiind promovate prin campanii tematice, conținut digital, materiale informative și evenimente publice, atât în municipiul Chișinău, cât și la nivel local.

Campania „Moldova Poate” a fost finanțată din bugetul de stat, valoarea totală a acesteia constituind 9,45 milioane lei și a inclus:

- peste 1.500 de difuzări TV și radio (spoturi în limbile română și rusă, pe 4 posturi TV și 6 posturi radio naționale);
- peste 4,2 milioane de afișări în mediul online, o rată de vizibilitate de peste 70% și peste 16.000 de accesări directe;
- distribuirea a peste 53.000 de materiale informative, 3.700 de postere și 1.000 de stickere în autoritățile publice centrale și locale.
- la nivel local: publicitate afișată în peste 20 de stații de așteptare, peste 70 de panouri publicitare instalate, peste 14 ecrane LED, implicarea a 151 de unități de transport public interurban (85 de rute), cu informarea a peste 153.000 de pasageri;

Mesajele au fost prezentate într-un format accesibil și orientat spre impact, adaptate principalelor categorii de public-țintă și aliniate cerințelor de vizibilitate aplicabile sprijinului Uniunii Europene.

2. CONTRIBUȚIA LA REALIZAREA OBIECTIVELOR GENERALE ALE FACILITĂȚII DE REFORMĂ ȘI CREȘTERE

Implementarea Agendei de reforme aferentă Planului de Creștere al Republicii Moldova confirmă angajamentul ferm al Republicii Moldova față de parcursul european și capacitatea autorităților de a gestiona un proces complex și multidimensional de modernizare. Rezultatele obținute până în prezent conturează o evoluție favorabilă în raport cu obiectivele Facilității de Reformă și Creștere, contribuind la consolidarea rezilienței instituționale, la dezvoltarea economică și la apropierea de standardele Uniunii Europene.

Cu referire la obiectivul *sprijinirea procesului de extindere prin accelerarea alinierii la valorile, legile, normele, standardele, politicile și practicile Uniunii („acquis”) prin adoptarea și implementarea reformelor în vederea viitoarei aderări la Uniune*, Agenda de reforme a facilitat adoptarea și implementarea reformelor legislative, instituționale și politice necesare pentru conformarea la normele, valorile și practicile Uniunii („acquis”), astfel încât Republica Moldova să fie pregătită pentru aderare. Contribuția la obiectivul general de sprijinire a procesului de extindere s-a materializat prin:

- armonizarea cadrului normativ și dezvoltarea mecanismelor necesare punerii în aplicare a acestuia în domenii-cheie (energie, fiscalitate, guvernanta economică, protecție socială ș.a.);
- consolidarea statului de drept, a transparenței administrative și a guvernantei eficiente;
- consolidarea mecanismelor de protecție a intereselor financiare ale Uniunii Europene, inclusiv prin operaționalizarea Rețelei AFCOS;
- întărirea capacităților administrative pentru implementarea și monitorizarea reformelor.

Accentul nu a fost plasat exclusiv pe adoptarea legislației, ci și pe aplicarea efectivă și instituționalizarea mecanismelor de implementare, ceea ce contribuie la sustenabilitatea reformelor și la creșterea credibilității procesului de aderare.

În ceea ce privește obiectivul *sprijinirea integrării progresive a Republicii Moldova în piața unică a Uniunii Europene*, măsurile de reforme realizate, au sprijinit integrarea economică progresivă a Republicii Moldova în piața unică europeană prin măsuri orientate spre creșterea competitivității și îmbunătățirea mediului investițional. Reformele în domeniul reglementărilor economice, digitalizării și facilitării investițiilor, precum și consolidarea funcționării piețelor energetice, contribuie la alinierea la regulile pieței interne și la reducerea barierelor structurale.

Prin dezvoltarea mecanismelor de atragere și facilitare a investițiilor și prin îmbunătățirea cadrului de reglementare, sunt create premise pentru creșterea fluxurilor comerciale și investiționale și pentru o integrare economică mai profundă pe termen mediu și lung. Menținerea ritmului reformelor rămâne necesară pentru asigurarea compatibilității depline cu mecanismele pieței unice.

În raport cu obiectivul *accelerării convergenței socio-economice a economiei Republicii Moldova cu Uniunea Europeană*, reformele s-au concentrat pe reducerea decalajelor de dezvoltare prin politici de modernizare economică și consolidare a coeziunii sociale. Măsurile implementate sprijină transformarea structurală a economiei prin stimularea investițiilor sociale și economice, promovarea inovării, creșterea eficienței instituționale și a calității serviciilor publice. Deși impactul macroeconomic al reformelor este gradual, direcția este orientată clar spre apropierea indicatorilor

socio-economici de media Uniunii Europene și spre consolidarea unei creșteri sustenabile pe termen mediu și lung.

Obiectivul de *promovare a relațiilor de bună vecinătate cu statele membre și cu partenerii Uniunii în procesul de extindere, precum și a contactului interpersonal*, este una din prioritățile majore pentru Republica Moldova. Consolidarea colaborării cu statele membre și partenerii implicați în procesul de extindere, prin schimbul de bune practici, dialogul instituțional și inițiative comune, au consolidat profilul Republicii Moldova ca partener responsabil și credibil. Totodată, dezvoltarea cooperării profesionale și a legăturilor interpersonale sprijină transferul de expertiză și facilitează alinierea la standardele europene, accelerând procesul de integrare.

Evaluate în ansamblu, implementarea reformelor și a proiectelor indică o traiectorie pozitivă de realizare a obiectivelor generale ale Facilității de Reformă și Creștere, în conformitate cu art. 3(1) din Regulamentul (UE) 2025/535. Menținerea acestei dinamici va fi asigurată prin implementarea consecventă a reformelor asumate, întărirea capacităților administrative, valorificarea eficienței a sprijinului oferit de partenerii europeni, accelerarea alinierii la acquis-ul UE și susținerea convergenței economice și sociale, astfel încât progresul înregistrat să se transforme în impact durabil.

3. CONTRIBUȚIE LA REALIZAREA OBIECTIVELOR SPECIFICE ALE FACILITĂȚII DE REFORMĂ ȘI CREȘTERE

Obiectivul strategic al Agendei de reforme vizează accelerarea creșterii economice a Republicii Moldova, promovarea incluziunii tuturor grupurilor sociale și a regiunilor în procesele economice, precum și consolidarea rezilienței economice prin aprofundarea relațiilor economice, investiționale și comerciale cu Uniunea Europeană. Atingerea acestui obiectiv este susținută de următoarele obiective specifice.

3.1. Obiectiv specific 1: Statul de drept

În anul 2025, obiectivul de consolidare a statului de drept, a fost susținut prin măsuri orientate spre întărirea independenței sistemului judiciar, creșterea integrității instituționale și consolidarea capacității naționale de prevenire și combatere a spălării banilor și a infracțiunilor financiare.

Una din realizări (măsura 7.2.7) a fost evaluarea externă (vetting) pentru 100% dintre judecătorii Curților de Apel din Republica Moldova. Procesul a vizat verificarea integrității și conformității cu criteriile legale, contribuind la consolidarea independenței și credibilității sistemului judiciar.

Evaluarea externă a conduitei etice și a integrității financiare a judecătorilor și procurorilor reprezintă un element central al reformei statului de drept în Republica Moldova, vizând obținerea unor rezultate concrete în procesul de verificare și în numirea candidaților evaluați. Rezultatele înregistrate au fost reflectate pozitiv în rapoartele din 2024 și 2025 ale Comisia Europeană privind extinderea, mecanismul introducând proceduri structurate, decizii motivate și transparență, cu impact asupra reducerii riscurilor de corupție și consolidării credibilității sistemului. În acest context, la sfârșitul anului 2025 a fost finalizată verificarea tuturor celor 26 de judecători ai Curților de Apel, realizată în temeiul Legii nr. 252/2023 de comisii de evaluare independente, cu membri naționali și internaționali, rapoartele fiind prezentate Consiliul Superior al Magistraturii spre examinare. Din perspectivă

instituțională, verificarea judecătorilor Curților de Apel constituie un pas esențial pentru garantarea unei justiții de apel bazate pe integritate, profesionalism și încredere publică.

În domeniul anticorupției, Moldova a realizat progrese tangibile, prin înființarea unei infrastructuri dedicate în instanțe și extinderea verificării integrității judecătorilor din completele specializate. Cadrul juridic și operațional pentru confiscarea și investigarea activelor provenite din corupție și alte infracțiuni grave a fost consolidat, la fel și mecanismul național de investigare a infracțiunilor financiare, eforturile fiind în continuare concentrate pe obținerea unor rezultate mai solide.

În domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului (subdomeniul 7.3), Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor a semnat la 1 octombrie 2025 Acordul de cooperare dintre SPCSB, Academia de Studii Economice din Moldova și Institutul Național de Cercetări Economice, stabilind cadrul necesar instruirii în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului. Cu sprijinul Consiliului Europei, au fost inițiate activități pentru elaborarea programelor de instruire și a cadrului metodologic de funcționare, în conformitate cu standardele internaționale AML/CFT. În context, a fost organizat un program Training of Trainers, cu participarea reprezentanților mai multor instituții naționale, în vederea certificării formatorilor specializați în domeniul AML/CFT.

În 2025, extinderea și utilizarea Sistemului Informatic Electronic al Dosarelor Judiciare (SI e-DJ) a înregistrat progrese semnificative, prin instruirea a 357 de avocați și creșterea cu 110% a dosarelor depuse și cu 197% a cererilor de acces prin sistem, comparativ cu prima jumătate a anului. Aceste evoluții demonstrează trecerea către un ecosistem digital judiciar integrat, securizat și orientat către utilizator, cu accent pe interoperabilitate, securitate cibernetică și furnizarea de servicii electronice complete, capabile să sprijine eficient administrarea justiției și să răspundă cerințelor societății digitale.

3.2. Obiectiv specific 2: Alinierea PESC

În contextul procesului de aderare la Uniunea Europeană, Republica Moldova își menține obiectivul alinierii integrale la toate regimurile de măsuri restrictive ale UE. În anul 2025, Republica Moldova a continuat alinierea progresivă la Politica Externă și de Securitate Comună (PESC) a Uniunii Europene, inclusiv la regimurile de măsuri restrictive adoptate la nivelul UE.

Până în decembrie 2025, numărul regimurilor de măsuri restrictive, la care Republica Moldova s-a aliniat, a ajuns la 38 din totalul de 41, pentru care a fost invitată să se alinieze.

În prezent, Republica Moldova nu este aliniată la trei regimuri:

- Măsurile restrictive sectoriale având în vedere acțiunile Rusiei de destabilizare a situației în Ucraina (Decizia 2014/512/PESC);
- Măsurile restrictive sectoriale și individuale având în vedere situația din Belarus și implicarea Belarusului în agresiunea Rusiei împotriva Ucrainei (Decizia 2012/642/PESC);
- Măsurile restrictive individuale împotriva conducerii regiunii transnistrene a Republicii Moldova (Decizia 2010/573/PESC).

În contextul procesului de aderare la Uniunea Europeană, Republica Moldova își menține obiectivul alinierii integrale la toate regimurile de măsuri restrictive ale UE. În prezent, este în desfășurare

analiza impactului economic, juridic și instituțional al alinierii la cele trei regimuri menționate, urmând ca, în baza rezultatelor acesteia, să fie stabilit un calendar etapizat de aliniere.

Conform metodologiei aplicate de Uniunea Europeană, rata de aliniere a Republicii Moldova în anul 2025 s-a menținut la un nivel ridicat, atingând 86,67%. Republica Moldova s-a aliniat la toate cele 35 de declarații ale UE și la 82 din cele 100 de decizii ale UE privind măsurile restrictive.

3.3. Obiectiv specific 3: Dezinformarea

În anul 2025, Republica Moldova a intensificat acțiunile de combatere a dezinformării, amenințărilor hibride și intervențiilor externe în raport cu parcursul European, atât din perspectiva implementării Planului de creștere, cât și în contextul procesului electoral, contribuind la reziliența democratică și la protejarea integrității instituțiilor statului.

În cadrul măsurilor orientate spre consolidarea rezilienței instituționale, au fost întărite mecanismele de coordonare interinstituțională pentru monitorizarea și contracararea manipulării informaționale și a interferențelor externe. Autoritățile competente au intensificat schimbul de informații și cooperarea operațională pentru identificarea și limitarea impactului campaniilor de dezinformare asupra proceselor democratice.

Ministerul Afacerilor Interne a întreprins acțiuni pentru contracararea tentativelor de destabilizare, prin destructurarea rețelelor implicate în coruperea electorală și a grupurilor organizate de protestatari instruiți în afara țării pentru a genera violențe în contextul manifestațiilor publice și al proceselor electorale. Au fost implementate măsuri consolidate de menținere a ordinii publice și de monitorizare informatică, orientate spre prevenirea dezordinilor în masă și protejarea integrității proceselor democratice în fața ingerințelor externe.

Instituția a consolidat cooperarea operațională cu partenerii europeni și agențiile internaționale, inclusiv Europol și Frontex, în vederea sporirii securității frontierelor și a prevenirii fluxurilor financiare ilegale asociate amenințărilor hibride.

Complementar, Centrul pentru Comunicare Strategică și Contracarare a Dezinformării are misiunea de *consolidare a eforturilor interinstituționale împotriva dezinformării, manipulării informațiilor și ingerințelor străine, care prezintă pericol sau pot periclita realizarea intereselor naționale sau a obiectivelor naționale de securitate, în vederea promovării intereselor naționale, inclusiv a aderării la Uniunea Europeană*. Prin consolidarea capacităților analitice, metodologice și de coordonare interinstituțională, precum și prin parteneriate cu sectorul academic și instituțiile publice, Centrul contribuie sistemic la creșterea rezilienței societății și la securizarea spațiului informațional. În acest sens, Centrul a inițiat și realizează mai multe acțiuni care vizează *elaborarea de instrucțiuni, ghiduri, metodologii și proceduri* aplicabile întregului sistem public, implementarea campaniilor de comunicare strategică orientate spre reziliență (cu parteneri civici și externi), instituirea unui mecanism de monitorizare și evaluare (Index de reziliență instituțională și societală), suport pentru Ministerul Educației (dimensiunea preventivă pe termen lung), instruire pentru funcționari publici / consolidarea capacităților profesionale, elaborarea și pilotarea Modulului de instruire (ecosistem de standarde și instrumente) cu Institutul Național al Justiției.

Ațiunile sunt aliniate bunelor practici ale UE și obiectivelor asumate în procesul de aderare, consolidând cadrul național de prevenire și contracarare a manipulării informațiilor și ingerințelor străine. Astfel, Republica Moldova a contribuit la atenuarea riscurilor generate de războiul de agresiune împotriva Ucrainei și la protejarea suveranității, instituțiilor democratice și proceselor electorale, în conformitate cu obiectivul specific prevăzut la art. 3.2(c) din Regulamentul RGF.

3.4. Obiectiv specific 4: Politica de vize

În anul de raportare, Republica Moldova a avansat în armonizarea politicii naționale în materie de vize cu acquis-ul Uniunii Europene, în conformitate cu art. 3.2(d) din Regulamentul RGF Ministerul Afacerilor Interne a contribuit la alinierea cadrului normativ la Regulamentul (UE) 2018/1806 prin instituirea obligativității vizelor pentru cetățenii din Cuba și Ecuador, începând cu martie 2025. Măsura a fost reflectată în Legea nr. 64/2025 pentru modificarea Legii nr. 257/2013 privind resortisanții statelor terțe care au obligația deținerii unei vize și resortisanții statelor terțe care sunt exonerati de obligativitatea deținerii unei vize la traversarea frontierei de stat a Republicii Moldova, prin care cele două state au fost reintroduse în lista țărilor ai căror cetățeni au obligația de a deține viză la intrarea, ieșirea și tranzitarea teritoriului Republicii Moldova.

Prin Legea nr. 305/2025 a fost denunțat Acordul privind călătoria fără vize în cadrul CSI, acesta urmând să își înceteze efectele pentru Republica Moldova la 30 martie 2026, cu impact inclusiv asupra relațiilor cu Tadjikistan și Kârgâzstan.

Aceste măsuri consolidează compatibilitatea sistemului național de vize cu standardele Uniunii Europene și contribuie la gestionarea eficientă și sigură a fluxurilor migratorii.

3.5. Obiectiv specific 5: Buna guvernare

În conformitate cu art. 3.2(e) din Regulamentul RGF, Republica Moldova a continuat eforturile de consolidare a eficacității administrației publice și a mecanismelor de transparență și supraveghere a fondurilor publice, în direcția alinierii la standardele europene de bună administrare și management financiar public.

Pentru profesionalizarea serviciului public, este în proces de dezvoltare sistemul informațional de evidență și management al resurselor umane, iar Institutul Național de Administrație și Management Public a fost reorganizat ca instituție națională de formare, cu rol consolidat în instruirea funcționarilor publici la nivel central și local.

La nivel local, au fost implementate proiecte pentru consolidarea competențelor în management bugetar, sporind capacitatea autorităților de a planifica și gestiona eficient finanțele publice.

Reforma achizițiilor publice a continuat prin adoptarea noii *Legi cu privire la achizițiile publice*², modificarea *Legii privind achizițiile în sectoarele apei, energiei, transporturilor și serviciilor poștale*³, și a altor acte normative conexe. Totodată, a fost inițiat procesul de dezvoltare a noului sistem electronic de achiziții publice, conceput să asigure gestionarea integrală a ciclului de viață al

² Legea nr. 325/2025 privind achizițiile publice

³ Legea nr. 74/2020 privind achizițiile în sectoarele energiei, apei, transporturilor și serviciilor poștale, modificată prin Legea nr. 330/2025

achizițiilor publice și sectoriale, de la planificare până la etapa de executare și monitorizare a contractului, să garanteze publicarea datelor în format deschis și interoperabil, precum și să fie aliniat la standardele europene și internaționale în domeniu.

3.6. Obiectiv specific 6: Competitivitate economică

Republica Moldova a urmat o traiectorie ambițioasă de modernizare, implementând reforme structurale menite să consolideze competitivitatea economică și să accelereze integrarea în piața unică europeană.

A fost adoptat un pachet amplu de debirocratizare, care include 35 de măsuri de reglementare destinate reducerii cerințelor excesive pentru mediul de afaceri, eliminării unor acte permissive și simplificării procedurilor administrative. Măsurile vor contribui la reducerea cuantificabilă a poverii administrative, la clarificarea cerințelor de conformare și la apropierea cadrului normativ de practicile Uniunii Europene.

Pentru stimularea investițiilor, tranziția verde și modernizarea IMM-urilor, Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului a implementat mai multe programe de sprijin:

- prin *Programul de ecologizare* au fost acordate 46 de granturi în valoare de aproximativ 15 milioane lei, generând un efect de levier de 1:2 asupra investițiilor private;
- 119 întreprinderi au beneficiat de 90,7 milioane lei prin *Programul de modernizare tehnologică și eficiență energetică*;
- în cadrul *Programului de Sprijin pentru Startup-uri în Inovație Digitală și Tehnologie 2025–2030*, lansat în iunie 2025, au fost acordate 9 granturi în valoare totală de 3,5 milioane lei, cu sprijin financiar de până la 0,5 milioane lei pentru etapa incipientă și până la 2 milioane lei pentru scalare.

Pentru integrarea IMM-urilor în lanțurile valorice globale, în ianuarie 2025 a fost lansat, cu sprijinul Băncii Mondiale, *Programul pentru Creșterea Competitivității Producătorilor Locali*, care oferă granturi pentru marketing, digitalizare, certificare și inovare.

În sectorul agricol, au fost adoptate *Legea nr. 39/2025 privind camerele agricole* și *Hotărârea Guvernului nr. 630/2025 privind Sistemul de Cunoștințe și Inovare în Agricultură*, instituind cadrul pentru operaționalizarea Camerelor Agricole regionale și furnizarea de servicii de consiliere pentru IMM-uri agricole. A fost avansată operaționalizarea *Registrului Național al Fermierilor*, ca bază pentru implementarea *Sistemului Integrat de Administrare și Control*, inclusiv a componentei *Land Parcel Identification System*, cu introducerea graduală a condiționalităților și mecanismelor de control al sprijinului public.

În domeniul financiar, Banca Națională a Moldovei a consolidat cadrul de reglementare și dezvoltare a pieței financiare, inclusiv prin aprobarea Foii de parcurs pentru finanțarea durabilă, semnarea Memorandumului de Înțelegere între autoritățile relevante și inițierea cadrului normativ privind taxonomia pentru finanțare durabilă. Aceste măsuri creează premise pentru orientarea fluxurilor financiare către activități economice sustenabile și sprijină tranziția verde.

Prin aceste intervenții, Republica Moldova a consolidat competitivitatea economică, a sprijinit modernizarea IMM-urilor, a întărit reziliența sectorială și a avansat în direcția alinierii la standardele Uniunii Europene privind economia de piață funcțională și sustenabilă.

3.7. Obiectiv specific 7: Integrare economică

Republica Moldova a înregistrat progrese în promovarea integrării economice cu piața unică a Uniunii Europene, prin stimularea investițiilor, consolidarea infrastructurii industriale și alinierea cadrului de reglementare la standardele UE.

A fost impulsionată dezvoltarea infrastructurii industriale prin lansarea Platformelor Industriale Multifuncționale și definitivarea cadrului decizional pentru acordarea titlului de parc industrial, facilitând utilizarea terenurilor publice și atragerea investițiilor în regiuni.

Pe dimensiunea investițiilor mari, a fost operaționalizată schema de ajutor de stat regional pentru investiții, prin crearea unui cadru compatibil cu normele UE pentru mobilizarea capitalului privat și orientarea investițiilor către sectoare cu valoare adăugată mai ridicată. Până la 31 decembrie 2025 au fost recepționate 30 de cereri și semnate 20 de acte de acordare; portofoliul indică investiții planificate de circa 2,04 miliarde lei și un sprijin maxim de circa 1,05 miliarde lei (facilități fiscale și granturi).

A fost consolidată infrastructura calității prin alinierea cadrului privind standardizarea, acreditarea și evaluarea conformității la acquis-ul UE, întărirea rolului organismului național de acreditare și clarificarea responsabilităților de supraveghere a pieței. A fost adoptat un nou cadru legislativ privind siguranța produselor, aliniat normelor UE, care extinde cerințele de siguranță și instituie un sistem de alertă rapidă compatibil cu cel european, facilitând accesul produselor moldovenești pe piața UE.

În acest context, în perioada ianuarie-noiembrie 2025, exporturile Republicii Moldova au totalizat 3.431,2 milioane dolari SUA, Uniunea Europeană rămânând principalul partener comercial, cu o pondere de 68,1% din totalul exporturilor și o creștere a livrărilor către UE de 4,9%.

Uniunea Europeană rămâne principalul nostru partener investițional. Peste 85% din capitalul străin provine din state membre ale UE, iar investițiile se concentrează tot mai mult în sectoare care schimbă structura economiei: industrie prelucrătoare, IT, energie verde, logistică, agro-procesare.

3.8. Obiectiv specific 8: Conectivitate

Pentru a stimula creșterea fluxurilor comerciale, mobilitatea și cooperarea regională, Republica Moldova a avansat în integrarea cu piața unică a Uniunii Europene prin consolidarea conectivității durabile în domeniul transporturilor și energiei, în linie cu rețelele transeuropene (TEN-T și TEN-E)

În domeniul transporturilor, a fost inițiat procesul de transpunere a Regulamentului (UE) 2024/1679 privind orientările pentru dezvoltarea rețelei transeuropene de transport (TEN-T), stabilind cadrul de aliniere a prioritizării investițiilor naționale la standardele TEN-T. Totodată au fost inițiate proiecte strategice pentru consolidarea interoperabilității și conectivității transfrontaliere, inclusiv:

- elaborarea studiului de fezabilitate pentru dezvoltarea coridorului feroviar Chișinău–Ungheni cu ecartament european, în vederea reducerii barierelor tehnice și facilitării integrării în sistemul feroviar interoperabil al UE;
- pregătirea proiectului autostrăzii Iași–Ungheni–Chișinău–Odesa;

- finalizarea studiului de fezabilitate și lansarea studiului de fezabilitate pentru centura municipiului Chișinău, investiție esențială pentru decongestionarea traficului și îmbunătățirea mobilității.

Aceste intervenții reduc timpii de transport, sporesc fiabilitatea conexiunilor logistice și creează condiții pentru intensificarea schimburilor comerciale și a mobilității persoanelor.

În sectorul energiei electrice, au fost operaționalizate *Piața pentru Ziua Următoare (PZU)*, *Piața pe Parcurul Zilei (PPZ)*, *Piața de Echilibrare* și *Piața Serviciilor de Sistem*, iar societatea cu răspundere limitată SRL „Operatorul Pieței de Energie M” a fost desemnată operator al pieței de energie electrică.

În decembrie 2025 a fost adoptat cadrul normativ secundar în conformitate cu Regulamentul (UE) 2017/2195 (EBGL) și au fost aprobate metodologiile comune (TCM), creând premisele integrării în mecanismele europene SDAC și SIDC și cooperării cu OPCOM și ACER.

Pe partea de infrastructură, au continuat proiectele strategice de interconectare:

- construcția liniei electrice aeriene Vulcănești–Chișinău 400 kV;
- lansarea licitației pentru linia electrică aeriană 400 kV Suceava–Bălți;
- elaborarea studiului de fezabilitate pentru interconectarea Gutinaș–Strășeni.

În sectorul gazelor naturale, au fost introduse produse integrate de rezervare a capacității pe conducta TransBalcanică în flux revers, permițând rezervarea pe întreg traseul dintre terminalele LNG din Grecia și depozitele din Ucraina, cu discount-uri față de rezervările separate. Măsura crește utilizarea infrastructurii regionale și consolidează securitatea aprovizionării.

Pentru integrarea energiei regenerabile, au fost aprobate cote de capacitate până în 2030, instituită Comisia de licitații pentru proiecte de energie regenerabilă și stocare și introdusă obligația de integrare a capacităților de stocare pentru proiectele eoliene.

3.9. Obiectiv specific 9: Tranziția verde

În anul 2025, Republica Moldova a avansat în accelerarea tranziției verzi, în linie cu *Acordul de la Paris*, *Pactul verde european* și *Foaia de parcurs privind decarbonizarea a Comunității Energetice*, prin consolidarea cadrului normativ și instituțional necesar reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră și creșterii rezilienței climatice.

A fost transpusă în legislația națională componenta privind monitorizarea și raportarea emisiilor de gaze cu efect de seră din acquis-ul Comunității Energetice, fiind instituit sistemul de monitorizare, raportare și verificare a emisiilor la nivel de instalație. Aceste măsuri creează baza tehnică pentru dezvoltarea unui instrument național de tarifare a carbonului.

În paralel, a fost elaborat studiul „*Moldova Carbon Pricing Implementation Support*”, care analizează opțiunile de introducere a mecanismelor de stabilire a prețului carbonului și impactul acestora asupra economiei, în special în sectoarele energiei și agriculturii. Documentul fundamentează introducerea graduală a instrumentelor economice de decarbonizare, cu aplicabilitate transversală și sprijină accelerarea tranziției către o economie decarbonizată, neutră din punct de vedere climatic, rezilientă la efectele schimbărilor climatice și orientată spre principiile economiei circulare.

Cadrul de guvernanță de mediu a fost consolidat prin clarificarea rolurilor instituționale în domeniul autorizării de mediu, gestionării substanțelor chimice, monitorizării emisiilor și controlului de mediu. A fost inițiată dezvoltarea unei platforme integrate de informații de mediu, menită să asigure acces public la date standardizate și să sprijine elaborarea politicilor bazate pe dovezi.

Cadrul instituțional a fost întărit prin fortificarea procedurii de gestiune a Fondului Național pentru Mediu⁴ și consolidarea capacității Oficiului Național pentru Implementarea Proiectelor din domeniul Mediului.

Toate intervențiile sunt concepute în conformitate cu principiul „a nu provoca daune semnificative” (DNSH) și cerințele regulamentelor europene relevante, contribuind la reducerea emisiilor, utilizarea eficientă a resurselor și tranziția către o economie decarbonizată, rezilientă și circulară, cu obiectiv de neutralitate climatică până în 2050.

3.10. Obiectiv specific 10: Transformarea digitală și abilități digitale

Anul 2025 a marcat trecerea de la digitalizarea fragmentată la un ecosistem digital integrat și securizat, transformând Republica Moldova într-un lider regional recunoscut de partenerii europeni. Astfel, au fost aprobate o serie de decizii racordate la normele UE, care vizează consolidarea securității cibernetice, protejarea infrastructurilor critice și creșterea rezilienței digitale la nivel național. Prin aceste măsuri, Republica Moldova își consolidează capacitatea de prevenire, detectare și răspuns la amenințările cibernetice, creând un mediu digital securizat, interoperabil, în conformitate cu standardele europene.

Un element central este operaționalizarea și consolidarea rolului Agenției pentru Securitate Cibernetică, care devine autoritatea națională responsabilă de reglementare, supraveghere, coordonare și management al incidentelor cibernetice.

În anul de raportare, în cadrul Agenției, a fost înființată Direcția de Răspuns la Incidente și Crize Cibernetică, a fost instalată Platforma de Management al Incidentelor Cibernetică, care este utilizată de echipa CERT, totodată Agenția fiind dotată cu tehnică și echipamente (hardware și software). Pe parcursul anului trecut, au fost înregistrate 38 de incidente cibernetice, care au fost soluționate operativ, conform standardelor în vigoare.

La fel, au fost întreprinse măsuri pentru a întări guvernanta serviciilor publice digitale orientate către întreprinderi (G2B) și pentru a accelera tranziția către abordarea „evenimentelor de viață”, oferind un instrument comun de standardizare a cerințelor și de coordonare a reproiectării *end-to-end* între instituții. Astfel, ponderea serviciilor publice digitalizate destinate mediului de afaceri a crescut la peste 75%, iar pe parcursul anului peste 80% din interacțiunile antreprenorilor cu instituțiile statului s-au desfășurat online. Acest lucru a condus la reducerea birocrăției, reducerea termenelor de procesare și diminuarea costurilor de conformare pentru companii.

Platforma EVO⁵ a devenit infrastructura centrală pentru accesarea serviciilor publice, permițând desfășurarea online a procedurilor administrative și vamale, inclusiv a celor aferente exporturilor. De

⁴ Hotărârea Guvernului nr. 711/2022 cu privire la aprobarea Regulamentului privind modul de administrare a Fondului Național pentru Mediu (modificat prin HG 166/2025)

⁵ Platforma EVO - <https://evo.gov.md/acasa>

asemenea, un pas important în integrarea digitală europeană a fost inițierea procesului de recunoaștere mutuală a semnăturilor digitale.

3.11. Obiectiv specific 11: Inovație, cercetare și IMM-uri

Instrumentele de sprijin pentru inovare, cercetare aplicată și cooperare între mediul academic și industrie, au pus accent pe microîntreprinderi, întreprinderi mici și mijlocii și startup-uri tehnologice, pentru a sprijini creșterea productivității, tranziția verde și digitală.

Pe componenta de inovare orientată spre piață, Guvernul, prin Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului, a lansat în iunie 2025, *Programul de susținere a inovațiilor digitale și a start-up-urilor tehnologice 2025–2030*⁶. Programul oferă granturi pentru etapa incipientă și pentru etapa de scalare, cu implicarea investitorilor privați. În 2025 au fost acordate 9 granturi în valoare totală de 3,5 milioane lei.

În paralel, au fost activate instrumente de sprijin pentru modernizarea IMM-urilor, inclusiv pentru digitalizare, standardizare, certificare și protecția proprietății intelectuale, contribuind la creșterea competitivității și la integrarea în lanțuri valorice.

Sectorul tehnologiei informației și comunicațiilor și *Moldova Innovation Technology Park* au continuat să funcționeze ca pol de inovare și antreprenoriat, facilitând dezvoltarea și scalarea inițiativelor tehnologice, orientarea către piețe externe și difuzia soluțiilor digitale în economie.

În domeniul cercetării și cooperării academie–industrie, implementarea *Programului Național de Specializare Inteligentă 2024–2027 „Smart Moldova”*⁷ a oferit cadrul strategic pentru dezvoltarea sectoarelor cu potențial competitiv ridicat: agricultură și procesare agroalimentară, tehnologia informației și comunicațiilor, energie, biomedicină și biofarmaceutică. Programul sprijină parteneriatele între instituțiile de cercetare și mediul privat și orientarea cercetării către aplicabilitate economică.

Totodată, a fost instituit *Fondul Național pentru Inovare și Transfer Tehnologic*, cu un buget de 1,75 milioane euro pentru perioada 2025–2026, destinat finanțării proiectelor de transfer tehnologic și valorificării rezultatelor cercetării în sectorul privat.

3.12. Obiectiv specific 12: Educație și angajare

Guvernul implementează un amplu proces de reformă axat pe modernizarea sistemului de educație și formare profesională, una din principalele inițiative fiind reforma curriculară, având ca scop creșterea calității, relevanței și incluziunii educației prin îmbunătățirea accesului la învățământul preșcolar, primar și secundar, consolidarea competențelor-cheie și transversale.

În 2025, dezvoltarea curriculară în Republica Moldova a fost orientată spre alinierea la standardele europene și la obiectivele strategice naționale, având ca principal scop consolidarea unui sistem educațional incluziv, care să sprijine dezvoltarea personală, cetățenia activă și responsabilă, și să

⁶Hotărârea Guvernului nr. 327/2025 cu privir la aprobarea Programului de susținere a inovațiilor digitale și a start-up-urilor tehnologice 2025–2030

⁷ Hotărârea Guvernului nr. 588/2024 pentru aprobarea Programului național de specializare inteligentă al Republicii Moldova pentru anii 2024-2027 „Smart Moldova”

răspundă cerințelor pieței muncii. Acțiunile întreprinse au vizat implementarea recomandărilor Consiliului UE privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții, precum și realizarea priorităților Strategiei naționale „Educația 2030”.

În acest context, s-a urmărit diminuarea discrepanței dintre oferta educațională a școlilor și evoluțiile de pe piața muncii, în special în învățământul profesional tehnic și cel superior, pentru a pregăti absolvenții pentru profesiile viitorului. Ca parte a acestui proces, au fost aprobate *Conceptul de dezvoltare curriculară și Cadrul de referință al Curriculumului Național, Metodologia de evaluare a curriculumului și Metodologia de dezvoltare a curriculumului în învățământul general*. În sprijinul elaborării curriculelor, au fost organizate sesiuni de formare pentru experți curriculari și au fost constituite 31 de grupuri de lucru pe discipline.

Totodată, s-a pus accent pe dezvoltarea competențelor cadrelor didactice și manageriale. Programele „Investim în profesori” și „Investim în directori. Leadership și transformare organizațională”, implementate cu sprijinul Institutului Național de Educație și Leadership, au asigurat instruirea și dezvoltarea profesională continuă. În domeniul competențelor digitale, 4.100 cadre didactice au finalizat instruirea la nivelul A, iar alte 2.300 cadre didactice se află în proces de formare la nivelul B (conform Cadrului DigiEduComp).

Se avansează în procesul de modernizare a infrastructurii instituțiilor de învățământ prin extinderea rețelei școlilor-model cu încă 15 instituții, în baza Acordului de finanțare cu Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei în valoare totală de 35 milioane EUR.

Pentru stimularea investițiilor în domeniul tineretului a fost aprobat *Programul guvernamental de dezvoltare a centrelor de tineret 2030*⁸, care are ca obiective consolidarea calității programelor centrelor de tineret, precum și dezvoltarea și extinderea acestora în aspect teritorial; îmbunătățirea cadrului instituțional de politici interne și promovarea conceptului de bună guvernare în cadrul centrului de tineret; îmbunătățirea infrastructurii, accesibilității spațiilor și programelor, a dotării tehnico-materiale necesare; dezvoltarea competențelor secolului XXI în rândul tinerilor, în special în zonele rurale. Programul prevede investiții anuale de 4,5 milioane lei pentru perioada 2025–2030, destinată extinderii și modernizării rețelei de centre de tineret din Republica Moldova.

În domeniul muncii, Republica Moldova a avansat în implementarea măsurilor pentru creșterea participării femeilor pe piața muncii, prin facilitarea accesului la servicii de îngrijire timpurie și consolidarea cadrului instituțional pentru ocuparea forței de muncă.

Programul Național „Servicii de Creșe Publice” – ediția a II-a a fost pus în aplicare, lansându-se un concurs pentru crearea și extinderea creșelor. În cadrul proiectelor implementate în 2025, au fost create 241 de locuri noi: 177 în creșe publice finanțate din bugetul de stat, 49 în creșe publice cu suportul partenerilor de dezvoltare și 15 în sectorul privat, cu implicarea partenerilor de dezvoltare.

Pe dimensiunea dreptului la muncă și al participării pe piața muncii, a fost adoptată *Legea nr. 311/2025 de modificare a Legii nr. 140/2001 privind Inspectoratul de Stat al Muncii și a Legii nr. 131/2012 privind controlul de stat*, în vederea alinierii cadrului normativ la standardele internaționale

⁸ Hotărârea Guvernului nr. 21/2025 cu privire la aprobarea Programului guvernamental de dezvoltare a centrelor de tineret 2030

ale muncii și la bunele practici europene (Convențiile OIM nr.81 și 129). Modificările au introdus posibilitatea efectuării controalelor inopinate, consolidând capacitatea de prevenire și combatere a încălcărilor legislației muncii. De asemenea, a fost instituit un mecanism de monitorizare a executării prescripțiilor formulate de inspectorii de muncă, consemnate în procesele-verbale întocmite în urma controalelor, permițând astfel urmărirea eficientă a conformării angajatorilor și sporirea impactului acțiunilor de control.

Totodată, în cadrul măsurilor active de ocupare a forței de muncă, 1.394 de șomeri au beneficiat de sprijin, dintre care 65,71% femei și 12,5% persoane cu dizabilități. Beneficiarii au avut acces la formare profesională, subvenționarea creării locurilor de muncă, indemnizații pentru prima angajare în domenii strategice, sprijin pentru adaptarea locurilor de muncă și stimularea mobilității forței de muncă. Bugetul alocat în 2025 a fost de 67.170 mii lei, inclusiv 34.500 mii lei pentru indemnizațiile unice acordate tinerilor angajați în sectoare strategice.

3.13. Obiectiv specific 13: Creșterea conștientizării

În susținerea parcursului european, Republica Moldova a implementat un set structurat de acțiuni de comunicare pentru creșterea gradului de informare a cetățenilor privind beneficiile procesului de aderare la Uniunea Europeană și impactul reformelor susținute prin Planul de Creștere.

Comunicarea a vizat atât promovarea rezultatelor concrete ale reformelor, cât și explicarea etapelor procesului de integrare europeană într-un limbaj accesibil, cu accent pe beneficiile directe pentru cetățeni.

A fost asigurată o prezență constantă în spațiul public prin publicarea a peste 500 de articole în presă și realizarea a 30 de interviuri și apariții în mass-media online. Comunicarea digitală a fost susținută prin peste 1.400 de postări pe rețelele de socializare, precum și prin elaborarea a peste 380 de materiale vizuale și 20 de videoclipuri explicative dedicate procesului de aderare, inclusiv etapelor procesului bilateral de screening. Informațiile au fost diseminate prin intermediul site-ului oficial și al canalelor instituționale de comunicare, asigurând accesul publicului la informații actualizate și relevante privind parcursul european al Republicii Moldova.

Totodată au fost implementate campanii de informare și educație adaptate diferitelor categorii de public, inclusiv:

- „*UE și bunicii mei*” – concurs educațional pentru elevii claselor V–VIII și bunici, promovând dialogul intergenerațional despre Europa;
- „*Competiția Națională EuroQuiz 2025*” – adresată elevilor claselor IX–XII, incluzând vizite la instituții europene și interacțiuni cu oficiali UE;
- „*Dicționarul de Integrări Europene*” – serie săptămânală de materiale explicative privind terminologia UE;
- „*ABC-ul RM–UE*” – campanie dedicată explicării procesului bilateral de screening și etapelor de aderare.

Aceste inițiative au contribuit la creșterea nivelului de alfabetizare europeană, în special în rândul tinerilor, și la promovarea unei înțelegeri bazate pe fapte a procesului de integrare.

4. PREZENTARE GENERALĂ A REALIZĂRII MĂSURILOR DE CONTROL ȘI AUDIT

În conformitate cu Anexa A și Anexa B la Acordul de Facilitate, Republica Moldova asigură existența și funcționarea sistemelor naționale de control și audit pentru implementarea Agendei de reforme, astfel cum acestea sunt descrise în capitolul „Control și audit” al Agendei de reforme, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 260/2025.

Cadrul național de management și control intern, aplicat de autoritățile publice centrale, permite identificarea, evaluarea și gestionarea riscurilor asociate implementării măsurilor de reformă. Controlul intern managerial în cadrul autorităților publice este organizat în baza unui set de standarde naționale robuste, aliniate principiilor și bunelor practici recunoscute la nivel internațional. Conducătorii autorităților publice își asumă responsabilitatea pentru implementarea măsurilor de reformă prevăzute în Agenda de reforme, inclusiv pentru asigurarea calității executării acestora, corectitudinea și fiabilitatea informațiilor raportate, precum și funcționarea eficientă a mecanismelor de control intern.

Pentru a asigura alinierea completă la cerințele de verificare a reformelor angajate în Planul de creștere, Guvernul a consolidat mecanismele de coordonare interinstituțională, monitorizare și audit, a clarificat responsabilitățile autorităților implicate în validarea progresului și a instituit proceduri uniforme de documentare, verificare și raportare a îndeplinirii măsurilor.

La finele anului 2025, aproximativ 70% dintre autoritățile responsabile de implementarea Agendei de reforme (33 din 45) dispuneau de capacitate funcțională de audit intern, fie prin propriile subdiviziuni de audit intern, fie prin intermediul autorităților ierarhic superioare, astfel pentru perioadele următoare fiind posibilă asigurarea evaluării și auditării măsurilor de reformă implementate. Totodată, pentru 14 instituții publice s-a constatat necesitatea întreprinderii unor măsuri suplimentare pentru asigurarea funcționalității depline a auditului intern, fie prin angajarea de personal specializat, fie prin aplicarea unor forme alternative de organizare a auditului intern, inclusiv prin contractarea acestuia.

Analiza sistemului de control și audit a evidențiat insuficiența resurselor umane în domeniul auditului intern drept o constrângere structurală, în special în contextul volumului și complexității sporite ale Agendei de reforme. În vederea diminuării acestui risc și asigurării respectării obligațiilor de control și audit atât pentru măsurile implementate în anul 2025, cât și pentru cele prevăzute pentru anii 2026 și 2027, au fost inițiate măsuri corective și de atenuare a constrângerilor identificate.

În anul 2025 a fost finalizat procesul de restructurare a subdiviziunilor de audit intern din cadrul tuturor celor 14 ministere, în baza unor criterii minime de dimensionare și funcționalitate. Ca urmare a acestui proces, numărul funcțiilor de auditor intern din aparatele centrale ale ministerelor a crescut cu 48%, prin alocarea unităților noi de personal și/sau prin centralizarea subdiviziunilor de audit intern de dimensiuni reduse din cadrul autorităților subordonate. Ulterior restructurării, ministerele au intensificat acțiunile de recrutare pentru ocuparea funcțiilor nou-create. În paralel, consolidarea capacităților profesionale ale auditorilor interni este susținută de Ministerul Finanțelor prin organizarea sistematică a instruirilor, inclusiv în cadrul programului național de certificare profesională a auditorilor interni.

În perioada noiembrie-decembrie 2025 a fost desfășurat exercițiul de consolidare a capacităților subdiviziunilor responsabile de control intern managerial și audit intern din cadrul autorităților implicate în implementarea Agendei de reforme, care a contribuit la familiarizarea autorităților responsabile cu particularitățile auditării măsurilor de reformă, precum și la identificarea aspectelor care necesită clarificări sau ajustări în perspectiva exercițiilor ulterioare de auditare. În acest context, au fost organizate întruniri de coordonare interinstituțională, axate pe discutarea abordărilor metodologice, delimitarea responsabilităților și asigurarea unei interpretări uniforme a cerințelor de audit aplicabile măsurilor de reformă. Lecțiile învățate în cadrul acestui exercițiu vor fi valorificate în vederea pregătirii și desfășurării exercițiilor viitoare de audit, pentru întreaga perioadă de implementare a Agendei de reforme.

Progrese relevante pentru acest capitol au fost înregistrate și prin realizarea integrală a măsurii de reformă 3.7.18 aferentă procesului de negociere pentru Capitolul 32 – Control financiar. În anul 2025, Rețeaua AFCOS a fost creată și pusă în aplicare prin desemnarea oficială a coordonatorului național AFCOS. Prin Hotărârea Guvernului nr. 271/2025, cadrul normativ privind organizarea și funcționarea Sistemului Național Antifraudă, inclusiv Regulamentul aferent și lista subiecților raportori de nereguli și/sau suspiciuni de fraudă, a fost aprobat.

Sistemul Național Antifraudă a fost instituit ca un mecanism instituțional integrat, format din Rețeaua Națională Antifraudă, subiecții de raportare și Unitatea Antifraudă. Inspectoratul Control Financiar de Stat, subordonat Ministerului Finanțelor, a fost desemnat în calitate de Unitate Antifraudă la nivel național, precum și punct național de contact pentru cooperarea cu Oficiul European de Luptă Antifraudă (OLAF).

Pentru operaționalizarea cooperării interinstituționale, au fost încheiate 14 memorandumuri bilaterale între Inspectoratul Control Financiar de Stat și autorități-cheie ale administrației publice (Agenția Achiziții Publice, Autoritatea Națională de Integritate, Banca Națională a Moldovei, Cancelaria de Stat, Curtea de Conturi, Inspectoratul General al Poliției, Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, Procuratura Generală, Serviciul Fiscal de Stat, Serviciul pentru prevenirea și combaterea spălării banilor, Serviciul Tehnologii Informaționale al Ministerului Afacerilor Interne, Serviciul Vamal, Ministerul Justiției și Centrul Național Anticorupție), stabilind un cadru funcțional de comunicare, schimb de informații și cooperare.

Implementarea și operaționalizarea Sistemului Național Antifraudă, precum și măsurile întreprinse pentru consolidarea controlului intern și a auditului intern, contribuie la întărirea capacității statului de prevenire, depistare, investigare și combatere a neregulilor și fraudelor care afectează interesele financiare ale statului, ale Uniunii Europene și ale partenerilor externi de dezvoltare.

5. PROBLEME TRANSVERSALE

5.1. Integrarea egalității de gen

Egalitatea de gen este integrată transversal în implementarea măsurilor din Agenda de reforme, în concordanță cu cerințele Regulamentului (UE) 535/2025 și angajamentele asumate în procesul de aderare la UE. Reformele implementate în anul 2025 au fost aliniate valorilor UE și angajamentelor internaționale privind egalitatea de șanse.

În anul 2025, Republica Moldova a continuat implementarea *Programului de promovare și asigurare a egalității între femei și bărbați 2023–2027*⁹ și a intensificat procesul de aliniere a cadrului normativ național la acquis-ul Uniunii Europene în domeniul egalității de gen. Procesul de transpunere este în desfășurare pentru Directiva (UE) 2022/2381 privind îmbunătățirea echilibrului de gen în rândul administratorilor societăților cotate, Directiva 2010/41/UE privind aplicarea principiului egalității de tratament între femei și bărbați care desfășoară activități independente și Directiva 79/7/CEE privind egalitatea de tratament în domeniul securității sociale. Reformele implementate au vizat consolidarea cadrului normativ și dezvoltarea mecanismelor instituționale de integrare a perspectivei de gen în politicile publice, inclusiv prin prevenirea și combaterea hărțuirii și violenței bazate pe gen la locul de muncă. *Codul muncii*¹⁰ a fost modificat pentru alinierea la Convenția OIM nr. 190, fiind introduse proceduri clare de prevenire și raportare a hărțuirii, inclusiv în mediul online.

Au fost implementate măsuri orientate spre reducerea disparităților de gen pe piața muncii, sprijinirea abilitării economice a femeilor și extinderea serviciilor de îngrijire a copiilor, contribuind la participarea echitabilă a femeilor și bărbaților în viața economică și socială. De asemenea, au fost consolidate eforturile pentru promovarea participării echilibrate a femeilor și bărbaților în procesele decizionale, iar politicile promovate integrează o abordare intersecțională.

Integrarea perspectivei de gen este susținută prin extinderea aplicării bugetării sensibile la gen. În 2025, dimensiunea de gen a fost inclusă în 7 subprograme ale Ministerului Muncii și Protecției Sociale și în 8 subprograme ale Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare. Obiectivele privind egalitatea de șanse și utilizarea datelor dezagregate pe sex au fost integrate treptat în procesul bugetar pentru anul 2026, fiind integrate obiective privind egalitatea de șanse, măsurile din Agenda de reforme și utilizarea datelor dezagregate pe sex în procesul bugetar.

5.2. Schimbările climatice și integrarea problemelor de mediu

Implementarea Agendei de Reforme a contribuit la alinierea progresivă a Republicii Moldova la standardele climatice și de mediu ale Uniunii Europene. Reformele au consolidat cadrul normativ privind evaluarea impactului asupra mediului, evaluarea strategică de mediu, protecția biodiversității și guvernanta mediului, precum și accesul publicului la informații, în spiritul Convenției de la Aarhus.

A fost consolidat cadrul instituțional și financiar, inclusiv prin reformarea Fondului Național pentru Mediu și lansarea apelurilor de proiecte dedicate biodiversității și reciclării. În paralel, reformele din sectorul energetic au sprijinit tranziția verde prin promovarea energiei regenerabile, eficienței energetice și renovării energetice a clădirilor.

În ceea ce privește acțiunile climatice, măsurile de reformă planificate la diferite arii de politici au fost în concordanță cu obiectivele de atenuare a schimbărilor climatice și de adaptare la acestea în politicile sectoriale, acestea fiind integrate în planificarea națională de dezvoltare, strategiile energetice, de transport, agricole, forestiere și de infrastructură. Măsurile implementate vor contribui și la atingerea țintelor de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră stabilite pentru diferite sectoare economice prin Contribuția Națională Determinată a Republicii Moldova (CND 3.0).

⁹ Hotărârea Guvernului nr. 203/2023 cu privire la aprobarea Programului de promovare și asigurare a egalității între bărbați și femei în Republica Moldova pentru anii 2023-2027

¹⁰ Codul muncii al Republicii Moldova nr. 154/2003

Prin modificarea Hotărârii Guvernului nr. 684/2022, toate proiectele majore de investiții publice sunt supuse evaluării vulnerabilității climatice. Integrarea aspectelor climatice în procedurile de evaluare a impactului asupra mediului și evaluare strategică de mediu asigură aplicarea principiului „a nu aduce prejudicii semnificative” și coerența investițiilor cu obiectivele de neutralitate climatică.

5.3. Democrația și drepturile omului

Planul de creștere contribuie la promovarea democrației și a drepturilor omului în Republica Moldova, prin consolidarea instituțiilor publice, extinderea serviciilor sociale și alinierea cadrului normativ la standarde europene. Agenda de reforme include măsuri dedicate valorilor fundamentale, implementarea cărora, pe parcursul anului 2025, a generat progrese în domeniul independenței justiției și respectării principiilor statului de drept. Evaluarea extraordinară a judecătorilor prin exercițiul de *vetting* și reformele instituționale aferente reformei judiciare au susținut consolidarea integrității și independenței sistemului judiciar, contribuind în mod direct la garantarea dreptului cetățenilor la un proces echitabil și la acces liber la justiție.

Au fost înregistrate progrese semnificative și în domeniul prevenirii și combaterii violenței împotriva femeilor și violenței în familie. Prin modificările legislative au fost incriminate femicidul, căsătoria forțată și persecuția, a fost introdusă noțiunea de dimensiune digitală a violenței, iar termenul ordonanței de protecție a fost majorat până la 6 luni, consolidând mecanismele de protecție a victimelor și accesul acestora la justiție. În același context, a fost consolidat cadrul regulator al serviciilor specializate prin actualizarea regulamentelor și standardelor minime de calitate pentru serviciile destinate victimelor violenței în familie și traficului de ființe umane, precum și prin aprobarea unor noi regulamente-cadru pentru serviciile de sprijin destinate victimelor violenței sexuale și serviciile de asistență psihologică pentru victimele adulte ale infracțiunilor, în vederea alinierii la standardele europene. Dimensiunea operațională a protecției victimelor violenței în familie a fost consolidată prin deschiderea a două adăposturi moderne în nordul și sud-estul țării, rețeaua națională incluzând în prezent 11 adăposturi finanțate din bugetul de stat.

Totodată, principiul promovării drepturilor și libertăților fundamentale este integrat transversal în procesul de elaborare a actelor normative și a documentelor de politici publice, inclusiv planificate în Agenda de reforme, în conformitate cu articolul 3 din Legea nr. 100/2017 privind actele normative, care impune respectarea standardelor constituționale și internaționale în materie de drepturi ale omului.

6. PREZENTARE GENERALĂ A ÎNDEPLINIRII CONDIȚIILOR GENERALE DE SPRIJIN

Condițiile generale pentru sprijin prevăzute de Regulamentul privind Mecanismul de Reformă și Creștere vizează asigurarea stabilității macrofinanciare, gestionarea solidă a finanțelor publice, transparența bugetară și exercitarea unei supravegheri eficiente.

Pe parcursul anului 2025 și în perspectiva 2026–2028, Republica Moldova a menținut un cadru macroeconomic stabil, a aplicat o politică fiscală prudentă și a continuat reformele în domeniul managementului finanțelor publice, în concordanță cu Programul de Reformă Economică 2026–2028 și cu Agenda de Reformă aferentă Planului de Creștere.

6.1. Stabilitatea macrofinanciară

6.1.1. Evoluții și riscuri macroeconomice

Perspectivile de creștere pe termen mediu rămân favorabile, fiind susținute de reformele în curs și de consolidarea treptată a activității investiționale. Totuși, proiecțiile din *Planul de Reprezentanță Economică (ERP) 2026-2028*¹¹ au fost ajustate față de ERP 2025–2027: creșterea PIB este estimată la 2,4% pentru 2026 și 3,3% pentru 2027, comparativ cu 3,3% și 3,7% în ERP precedent. Revizuirea reflectă o evaluare mai prudentă a mediului extern și structural: efecte persistente ale războiului din Ucraina, tendințe demografice adverse, productivitate totală a factorilor modestă și așteptări privind o cerere externă mai slabă pe fundalul tensiunilor geopolitice. În același timp, scenariul moderat din ERP 2026–2028 presupune o rată de implementare de ~70% a Planului de creștere, cu efect de susținere a investițiilor, productivității și potențialului de creștere. ERP include și un scenariu optimist bazat pe implementarea integrală a Planului de creștere, care urmează a fi valorificat în runde viitoare de prognoză.

Implementarea Planului de creștere este estimată să aibă un impact pozitiv semnificativ asupra creșterii pe termen mediu și lung și să consolideze reziliența macroeconomică și convergența cu Uniunea Europeană. Conform simulărilor, impactul anual al Planului de creștere asupra creșterii economice este estimat la aprox. 2,1–2,4 puncte procentuale în perioada 2026–2028, din care pachetul de reforme ar contribui cu aprox. 0,9–1,2 puncte procentuale, iar proiectele investiționale asociate ar adăuga aprox. 1,2 puncte procentuale anual. În practică, cuantificarea impactului măsurilor individuale rămâne dificilă, deoarece multe intervenții sunt legislative/instituționale și își produc efectele gradual.

În raport cu evoluția agregatelor macroeconomice, în 2025, economia a continuat redresarea: PIB a crescut cu 2,0% în ianuarie–septembrie, susținut de contribuții sectoriale largi (agricultură +8,6%, construcții +8,1%, energie +8,7%, activități financiar-bancare +2% etc.). Investițiile au crescut cu 22,4%, iar consumul final a contribuit pozitiv la creștere. Totodată, dezechilibrele externe s-au adâncit: importurile au crescut mai rapid (+12,2%) decât exporturile (+0,5%), în condițiile unei cereri interne robuste și ale conținutului ridicat de importuri al investițiilor. Structural, în ultimul deceniu, ponderea serviciilor în PIB a crescut (de la 51,5% în 2014 la 62,3% în 2024), în timp ce agricultura (de la 14,1% la 7,1%) și industria (de la 13,4% la 9,7%) și-au redus ponderea. Pe termen mediu, se anticipează o reechilibrare graduală a creșterii către investiții și sectoare productive, cu formarea brută de capital fix în creștere spre ~30% din PIB până în 2028.

Presiunile inflaționiste, amplificate la sfârșitul anului 2024/începutul anului 2025 (inclusiv prin ajustări tarifare la energie și condiții meteo nefavorabile), s-au diminuat treptat. Inflația anuală a scăzut la 6,8% în decembrie 2025, susținută de recoltă agricolă bună, reducerea presiunilor din prețurile administrate și poziția restrictivă a politicii monetare. Se preconizează revenirea în intervalul țintă începând cu 2026.

În raport cu poziția externă, în ianuarie–septembrie 2025, deficitul contului curent a crescut cu 38% față de anul precedent, ajungând la 2,6 miliarde EUR (19,6% din PIB), ceea ce a majorat nevoile nete

¹¹ Planul de Reprezentanță Economică (ERP) 2026-2028, disponibil la linkul: <https://mf.gov.md/sites/default/files/ERP%202026-2028%20ENG.pdf>

de finanțare externă la 19,4% din PIB. Deși deficitul rămâne ridicat pe termen mediu (din cauza conținutului ridicat de importuri al investițiilor), se așteaptă ca reformele și investițiile să consolideze productivitatea și capacitatea internă de ofertă.

Fiind o economie mică și deschisă, Moldova este expusă la riscuri externe și constrângeri structurale. Riscurile cheie privesc: eventuale întârzieri în implementarea reformelor și executarea sub așteptări a proiectelor investiționale; escaladarea războiului din Ucraina; recesiune în economiile partenere; șocuri ale prețurilor la energie; condiții climatice nefavorabile (cu efect asupra inflației, competitivității și veniturilor). Gestionarea acestor riscuri rămâne esențială pentru o politică macroeconomică credibilă și orientată spre stabilitate.

6.1.2. Evoluții și riscuri fiscale

Conform datelor preliminare, executarea bugetului public național în anul 2025 s-a încheiat cu un deficit de circa 4,0% din PIB, în condițiile în care ținta stabilită pentru 2025 a fost de 5,2% din PIB.

În 2025, acoperirea deficitului bugetului de stat a fost realizată prin finanțare netă pozitivă din surse interne și externe, ceea ce a determinat majorarea soldului datoriei de stat în termeni nominali:

- surse interne: emisiuni nete de valori mobiliare de stat pe piața internă în sumă de 8 015,0 mil. lei, din care 7 594,3 mil. lei piața primară și 420,7 mil. lei prin platforma eVMS¹²;
- surse externe: împrumuturi de stat externe în sumă de 12 221,3 mil. lei, din care 9 283,0 mil. lei pentru susținerea bugetului de stat și 2 938,3 mil. lei pentru proiecte investiționale.

Structura finanțării implică expuneri la riscul valutar, de refinanțare și de rată a dobânzii, monitorizate permanent de Ministerul Finanțelor, în limitele Programului „Managementul datoriei de stat pe termen mediu”.

În ceea ce privește indicatorii de risc și sustenabilitate, la 31 decembrie 2025, indicatorii s-au încadrat în limitele stabilite, menținând portofoliul datoriei la nivel sustenabil (cu unele devieri minore asociate datoriei interne pe termen scurt):

- ponderea datoriei de stat interne: 39,2% (minim 35%);
- ponderea datoriei într-o anumită valută străină: 41,3% (maxim 50%);
- ponderea datoriei scadente într-un an: 31,8% (maxim 35%);
- maturitatea medie a datoriei (ATM): 6,8 ani (minim 6 ani);
- ponderea datoriei de stat în PIB: 37,8% (maxim 43%).

În 2025 au fost înregistrate progrese în consolidarea cadrului normativ și instituțional de gestionare a datoriei, inclusiv pentru dezvoltarea pieței interne a valorilor mobiliare de stat și pregătirea cadrului de accesare a piețelor internaționale de capital.

Bugetul de stat pentru 2026 și perspectivele pentru 2027–2028 sunt fundamentate pe prognoza macroeconomică pe termen mediu și pe implementarea Planului de creștere susținut de Uniunea Europeană (implementat prin 56 reforme structurate în 153 măsuri). Pentru 2026–2028, indicatorii principali ai bugetului public național sunt estimați astfel:

- venituri: 35,4% din PIB în 2026 și circa 35,3% în 2027–2028;

¹² Platforma electronică eVMS.md - <https://evms.md/>

- cheltuieli: 41,1% din PIB în 2026, 40,8% în 2027, 39,5% în 2028;
- deficit: 5,7% din PIB în 2026, 5,5% în 2027, 4,2% în 2028.

Față de ERP 2025–2027, agregatele bugetare 2026–2028 sunt proiectate în creștere, ca urmare a includerii măsurilor/acțiunilor Planului de creștere: veniturile BPN cresc cu circa 1,8 p.p. în 2026–2027, cheltuielile cu 4,0–4,1 p.p., iar deficitul cu 2,2–2,3 p.p. pentru anii respectivi.

Cu privire la prioritizarea investițiilor publice, bugetul prevede alocări suplimentare substanțiale pentru investiții și cheltuieli capitale, cu priorizare pe transport/infrastructură, dezvoltare economică și sprijinirea mediului de afaceri, agricultură și dezvoltare rurală. Pentru perioada 2026–2028, totalul alocărilor pentru investiții/cheltuieli capitale asociate pilonilor și proiectelor relevante însumează: 5 583,7 mil. lei (2026), 9 386,4 mil. lei (2027), 9 178,0 mil. lei (2028).

Obiectivele de politică fiscală includ: instrumente fiscale pentru atragerea și menținerea investițiilor; ajustarea cheltuielilor deductibile pentru angajatori; deduceri pentru persoane fizice (educația copiilor/formare profesională); consolidarea administrării fiscale și vamale (inclusiv prag TVA, rambursare TVA în agricultură, evitarea dublei impuneri în unele regimuri vamale, criterii pentru programe de sprijin). Pe termen mediu, Guvernul intenționează un set de măsuri pentru consolidarea disciplinei bugetare și crearea spațiului fiscal pentru reforme prioritare (inclusiv reforma salarială), precum și extinderea raportării veniturilor/cheltuielilor entităților publice finanțate parțial sau integral din resurse proprii, pentru sporirea transparenței și alinierea statisticii finanțelor publice la standardele europene.

Riscul major pentru realizarea țintelor este absorbția redusă a fondurilor externe și implementarea sub nivelul planificat a proiectelor investiționale. În scenariul macroeconomic pesimist (implementare investiții ~30% din plan), cheltuielile capitale ar scădea semnificativ; veniturile ar crește mai lent; deficitul s-ar reduce față de scenariul de bază, dar ar rămâne relativ ridicat.

Cu privire la datoria publică generală pe termen mediu, se preconizează o creștere, cu stoc nominal de 157 810,5 mil. MDL în 2026 și 202 311,7 mil. MDL în 2028, iar raportul datorie/PIB rămâne sustenabil: 41,8% în 2026 și 46,0% în 2028, sub pragul de referință de 60% din Tratatul de la Maastricht. Pentru 2026, Programul „Managementul datoriei de stat pe termen mediu 2026–2028”¹³ stabilește parametri de risc și sustenabilitate, inclusiv plafon de maxim 45% pentru ponderea datoriei de stat în PIB.

În ansamblu, combinația dintre politica fiscală orientată spre stabilitate, politica monetară prudentă și gestionarea riscurilor datoriei contribuie la menținerea stabilității macroeconomice pe termen mediu, în condițiile intensificării investițiilor publice asociate Planului de creștere.

¹³ Programul „Managementul datoriei de stat pe termen mediu 2026–2028” aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 838/2025

6.2. Managementul finanțelor publice, transparența bugetară și supravegherea

6.2.1. Progrese în reformele managementului finanțelor publice

Moldova implementează o strategie cuprinzătoare de reformă în domeniul managementului finanțelor publice – *Strategia de dezvoltare a managementului finanțelor publice 2023–2030*¹⁴. Strategia include mecanisme clare de monitorizare și evaluare: monitorizare anuală prin raport analitic privind gradul de implementare (reflecată în rapoartele anuale ale Ministerului Finanțelor) și evaluare intermediară în 2026, cu analiză de impact, grad de implementare și identificarea punctelor tari/slabe ale sistemului.

În perioada de raportare, progresele au vizat în mod special două dimensiuni esențiale pentru credibilitatea și relevanța reformelor:

(i) Consolidarea managementului investițiilor publice și a capacității instituționale la nivel de ministere. Prin Hotărârea Guvernului nr. 753/2025, au fost introduse măsuri obligatorii de întărire a guvernantei investițiilor capitale publice, inclusiv:

- instituirea în toate ministerele a unei subdiviziuni sau desemnarea unui funcționar cu rol de coordonator sectorial responsabil de gestionarea proiectelor de investiții capitale publice;
- obligativitatea monitorizării implementării proiectelor prin încărcarea datelor în sistemul informațional „Platforma de gestionare a proiectelor de dezvoltare ale Guvernului” (*project.gov.md*) de către autoritățile care implementează proiecte de investiții capitale;
- alinierea prevederilor cadrului privind investițiile capitale publice (*Hotărârea Guvernului nr. 684/2022 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la proiectele de investiții capitale publice*) și planificarea strategică (*Hotărârea Guvernului nr. 1070/2023 privind instituirea Comitetului interministerial pentru planificare strategică*).

Această abordare răspunde unei vulnerabilități tipice a sistemelor de finanțe publice – fragmentarea responsabilităților și monitorizarea neuniformă a portofoliilor investiționale – și consolidează capacitatea de gestionare și raportare a investițiilor, inclusiv în contextul creșterii volumului investițional asociat Planului de creștere.

(ii) Introducerea revizuirii periodice a cheltuielilor bugetare și orientarea spre eficiență. Conform Agendei de reformă, a fost abordată lipsa unei obligații legale de revizuire periodică a cheltuielilor. Prin Legea nr. 327/2025 (modificarea Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014), a fost introdus articolul 21¹, care instituie obligația de a realiza revizuirea cheltuielilor cel puțin o dată la 7 ani în fiecare sector, cu stabilirea responsabilităților pentru aprobarea și publicarea rezultatelor analizelor, aprobarea măsurilor de eficientizare, desemnarea autorităților responsabile și termenelor de implementare. Complementar, Ministerul Finanțelor a elaborat proiectul Metodologiei privind procesul de revizuire a cheltuielilor, a asigurat avizarea cu autoritățile publice centrale și l-a expediat spre expertiză juridică.

Reformele întreprinse consolidează puncte forte critice: planificare și monitorizare mai riguroasă a investițiilor, mecanisme de eficientizare a cheltuielilor, și instrumente care cresc disciplina și

¹⁴ Strategia de dezvoltare a managementului finanțelor publice 2023–2030, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 71/2023

responsabilizarea la nivel sectorial. Principala zonă de risc rămâne capacitatea variabilă de implementare la nivel instituțional, în special în contextul creșterii volumului investițional și a necesității de coordonare intersectorială; setul de măsuri din 2025 (coordonatori sectoriali, monitorizare digitală, revizuirea cheltuielilor) este calibrat anume pentru a reduce aceste vulnerabilități.

În ceea ce privește răspunsul instituțional la riscurile de corupție și fraudă, contribuția se axează pe instrumentele de guvernanță bugetară, investiții și revizuirea cheltuielilor. Aspectele privind prevenirea și combaterea fraudei (inclusiv componentele antifraudă și cooperare interinstituțională) sunt reflectate în capitolele de control/audit ale raportului, în coerență cu arhitectura generală a Mecanismului.

Evaluare în raport cu obiectivele programului și lecții învățate. În raport cu obiectivele strategiei 2023–2030, 2025 a livrat instrumente-cheie care întăresc eficiența alocării resurselor (revizuirea cheltuielilor) și calitatea guvernantei investiționale (coordonatori sectoriali, monitorizare prin project.gov.md). Lecția principală desprinsă este necesitatea standardizării responsabilităților și digitalizării monitorizării, pentru a gestiona eficient creșterea investițiilor publice fără degradarea disciplinei bugetare.

6.2.2. Transparența și supravegherea bugetară

Legea Bugetului de stat pentru anul 2026¹⁵ a fost adoptată de Parlament la data de 29 decembrie 2025. În procesul de elaborare au fost respectate cu prioritate principiile de participativitate, transparență și sustenabilitate.

Proiectul bugetului de stat pentru anul 2026^{16,17} a fost publicat pentru consultări publice la 02.12.2025 atât pe pagina Ministerului Finanțelor, cât și pe portalul particip.gov.md.

Dosarul proiectului bugetului 2026 include:

- proiectul de lege cu anexele 1–9 (cheltuieli după clasificării organizațională/funcțională, investiții capitale, cheltuieli de personal, transferuri);
- nota de fundamentare cu tabele (1–19), inclusiv indicatorii bugetului public național și ai bugetului de stat pentru orizont de 6 ani (executat 2023–2024, aprobat 2025, proiect 2026, estimări 2027–2028);
- bugete pe programe cu indicatori de performanță pentru fiecare subprogram (pe 6 ani);
- nota privind riscurile bugetar-fiscale;
- nota privind monitorizarea financiară a întreprinderilor de stat și societăților cu capital integral/majoritar de stat.

Bugetul pentru 2026¹⁸, adoptat prin Legea 322/2025, cu anexele 1–9, a fost publicat la data de 31 decembrie 2025.

¹⁵ Legea Bugetului de stat pentru anul 2026 nr. 322/2025

¹⁶ Proiectul bugetului de stat pentru anul 2026: <https://mf.gov.md/ro/content/proiectul-legii-bugetului-de-stat-pentru-anul-2026-0>; <https://particip.gov.md/ro/document/stages/proiectul-legii-bugetului-de-stat-pentru-anul-2026/15596>

¹⁷ Dosarul proiectului bugetului (aprobat de Guvern): <https://mf.gov.md/ro/content/bugetul-de-stat-2026>

¹⁸ Bugetul pentru 2026, adoptat prin Legea 322/2025, cu anexele 1–9: <https://mf.gov.md/ro/content/bugetul-de-stat-2026>

Tabelele/anexele sunt publicate și în format Excel, crescând accesibilitatea și reutilizarea datelor de către public. În plus, pentru transparența alocărilor aferente Agendei de reforme/Planului de creștere, tabelele standard anexate la Nota de fundamentare aferentă proiectului de lege, au fost completate cu Tabelul 19 – Cheltuieli pentru măsurile aferente Planului de creștere economică.

Pentru a asigura accesul larg la informațiile bugetare, Ministerul Finanțelor asigură publicarea sistematică a rapoartelor de execuție:

- rapoarte lunare privind executarea bugetului public național (pe site-ul MF și date.gov.md);
- raport semestrial privind executarea bugetului public național și a componentelor, aprobat de Guvern și prezentat Parlamentului (public);
- raport anual privind executarea bugetului de stat;
- raportul bugetului pentru cetățeni, care conține date despre executarea veniturilor și cheltuielilor bugetului public național, datoriei de stat și asistenței externe.

*Raportul pentru anul 2024*¹⁹ a fost aprobat de către Guvern la 28.05.2025.

*Raportul pentru cetățeni, pentru anul 2024*²⁰ este disponibil pe pagina web oficială a Ministerului Finanțelor și pe date.gov.md.

Conform evaluării *Open Budget Survey 2023*²¹, scorul transparenței bugetare a Republicii Moldova a crescut de la 65 puncte în anul 2021, la 81 din 100, în anul 2023, poziționând țara pe locul 5 din 125 de state evaluate, peste media globală de 45 puncte. Acest rezultat reflectă îmbunătățiri în dezvoltarea și accesibilitatea documentelor bugetare.

Cu referire la supraveghere, audit extern și control legislativ, Curtea de Conturi efectuează *auditul rapoartelor anuale*²² privind executarea bugetului de stat, bugetului asigurărilor sociale de stat și fondurilor de asigurări obligatorii de asistență medicală și prezintă raportul de audit Guvernului și Parlamentului până la 1 iunie.

¹⁹ Raportul pentru anul 2024, aprobat prin decizia protocolară a Guvernului nr. 18.20 din 28.05.2025: <https://mf.gov.md/ro/trezorerie/rapoarte-privind-executarea-bugetului/rapoarte-anuale>;

<https://dataset.gov.md/ro/dataset/15932-raport-anual-privind-executarea-bugetului-de-stat>

²⁰ Raportul pentru cetățeni, pentru anul 2024: <https://www.mf.gov.md/ro/trezorerie/rapoarte>;

<https://dataset.gov.md/ro/dataset/18540-raport-privind-executarea-bugetului-pentru-cetateni>

²¹ Open Budget Survey 2023: <https://internationalbudget.org/open-budget-survey/country-results/2023/moldova>

²² Rapoartele de audit sunt publice și pot fi accesate la linkul <https://www.ccrm.md/ro/decisions>

7. ANEXE

7.1. Lista părților interesate relevante consultate, pe domenii de politică

Procesul de consultare realizat în cadrul elaborării și implementării politicilor publice a vizat identificarea și implicarea părților interesate relevante, organizate pe domenii de politică. În acest context, au fost implicate autorități ale administrației publice centrale și locale, instituții publice cu atribuții sectoriale, parteneri de dezvoltare, reprezentanți ai mediului de afaceri, organizații ale societății civile, precum și alți actori relevanți, în funcție de specificul fiecărui domeniu de politică. Structurarea pe arii sectoriale permite o reflectare clară a gradului de implicare și a contribuției fiecărei categorii de stakeholderi la definirea priorităților, măsurilor și mecanismelor de implementare. Acest proces contribuie la consolidarea responsabilității instituționale, la creșterea calității politicilor publice și la asigurarea coerenței intervențiilor la nivel național.

Pilonul 1 Dezvoltarea sectorului privat	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării Ministerul Finanțelor Ministerul Justiției Ministerul Muncii și Protecției Sociale Ministerul Energiei Ministerul Afacerilor Interne Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale Cancelaria de Stat Consiliul Concurenței Agenția Servicii Publice Agenția de Guvernare Electronică Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor Agenția Națională pentru Sănătate Publică Serviciul Vamal Centrul Național Anticorupție Congresul Autorităților Locale din Moldova Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova Camera de Comerț Americană din Moldova Asociația Investitorilor Străini Asociația Businessului European Asociația Națională a Producătorilor de Lapte și Produse Lactate „Lapte” Asociația Națională a Companiilor din Domeniul TIC Alianța Întreprinderilor Mici și Mijlocii din Moldova (AIM) Uniunea Transportatorilor și Drumarilor Federația Patronală „CONDRUMAT”
Pilonul 2 Conectivitate și infrastructură digitală	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării Ministerul Finanțelor Ministerul Justiției Ministerul Afacerilor Externe Ministerul Apărării Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare Ministerul Culturii Ministerul Mediului Ministerul Educației și Cercetării Ministerul Energiei Ministerului Muncii și Protecției Sociale Ministerul Afacerilor Interne Ministerul Sănătății Cancelaria de Stat Banca Națională a Moldovei

	<p>Biroul Național de Statistică Centrul Național Anticorupție Agenția Servicii Publice Agenția Proprietății Publice Aparatul Președintelui Republicii Moldova Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor Agenția de Guvernare Electronică Agenția pentru Securitate Cibernetică Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică Serviciul de Informații și Securitate Comisia Națională a Pieței Financiare Centrul Național pentru protecția datelor cu Caracter Personal Congresul Autorităților Locale din Moldova</p>
Pilonul 3 Guvernarea economică	<p>Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării Ministerul Finanțelor Ministerului Sănătății Ministerului Muncii și Protecției Sociale Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare Ministerul Mediului Ministerul Culturii Ministerul Sănătății Ministerul Energiei Ministerul Afacerilor Interne Ministerul Educației și Cercetării Ministerul Afacerilor Externe Ministerul Justiției Ministerul Apărării Cancelaria de Stat Curtea de Conturi Procuratura Generală Centrul Național Anticorupție Banca Națională a Moldovei Agenția Achiziții Publice Autoritatea Națională de Integritate Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor Serviciul Tehnologii Informaționale al Ministerului Afacerilor Interne Serviciul Fiscal de Stat Serviciul pentru prevenirea și combaterea spălării banilor Serviciul Tehnologii Informaționale al Ministerului Afacerilor Interne Serviciul Vamal Inspectoratului Control Financiar de Stat Inspectoratul General al Poliției Inspectoratul General al Poliției de Frontieră</p>
Pilonul 4 Capitalul social	<p>Ministerul Muncii și Protecției Sociale Ministerul Justiției Centrul Național Anticorupție Cancelaria de Stat Inspectoratului de Stat al Muncii Agențiile Teritoriale de Asistență Socială American Chamber of Commerce (AmCham) Asociația Femeilor Antreprenoare din Moldova (AFAM) Confederația Națională a Sindicatelor din Republica Moldova Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova European Business Association (EBA) Foreign Investors Association (FIA) Consiliul de Egalitate Centrul Internațional „La Strada”</p>

	<p>Centrul de Drept al Femeilor Centrul de Drept a Avocaților Coaliția Națională Viața fără Violență Congresul Autorităților Locale din Moldova Confederația Națională a Sindicatelor din Republica Moldova Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova Centrul Național de Prevenire a Abuzului față de Copii (CNPAC) Coaliția Vocea romilor A.O „Concordia” A.O „Caritas Republica Cehă în Moldova” A.O „CCF Moldova - Copil comunitate familie” A.O „LUMOS” A.O „Parteneriate pentru fiecare copil” A.O „Artemida” A.O „Keystone Moldova” A.O „HomeCare” A.O „Fiecare Contribuie pentru Schimbare” A.O „SOS Autism” A.O „Casmed” A.O „Inițiativa Pozitivă” A.O „Uniunea pentru Echitate și Sănătate” A.O „HelpAge Moldova” Alianța ONG-urilor active în domeniul protecției sociale a copilului și familiei Asociația „Alianța Organizațiilor pentru Persoane cu Dizabilități din Republica Moldova” (AOPD), care întrunește 60 de Organizații neguvernamentale, din întreg teritoriul Republicii Moldova; Asociația națională a mediatorilor comunitari Federația Internațională a Societăților de Cruce Roșie și Semilună Roșie din Moldova (IFRC) Fundația de Binefacere Caritas Moldova Fundația „Agapedia Moldova” Misiunea Socială Diaconia OIM Oficiul Consiliului Europei la Chișinău Oficiul Avocatul Poporului ONG „People in Need” (PIN) Terre des hommes UNICEF Moldova UN Women UNFPA UNHCR Universitatea Liberă Internațională din Moldova Universitatea Pedagogică de Stat Ion Creangă din Chișinău</p>
<p>Pilonul 5 Tranziție verde și capital natural</p>	<p>Ministerul Mediului Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării Ministerul Finanțelor Ministerul Justiției Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale Ministerul Energiei Centrul Național Anticorupție Cancelaria de Stat Instituția Publică Oficiul Național de Implementare a Proiectelor în Domeniul Mediului Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM) Consiliul Național al Tineretului din Moldova AO EcoContact AO Eco Visio AO Cutezătorul AO Centru Național de Mediu AO Caroma Nord AO Asociația Experților Pro-Mediu</p>

Pilonul 6 Securitate și eficiență energetică	Ministerul Energiei Ministerul Finanțelor Ministerul Justiției Centrul Național Anticorupție Cancelaria de Stat Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică SRL „Operatorul Pieței de Energie M” ÎS „Moldelectrica” SA „Energocom” SA „Moldovagaz” SRL „Vestmoldtransgaz” Unitatea Consolidată pentru Implementarea și Monitorizarea Proiectelor în domeniul Energeticii Centrul Național pentru Energie Durabilă Beneficiarii direcți (asociații de proprietari, gospodării vulnerabile, proprietari de case individuale) Participanți la piață (furnizori, producători, traderi, operatori de transport și de distribuție) Producători privați și investitori
Pilonul 7: Valori fundamentale	Ministerul Justiției Cancelaria de Stat Procuratura Generală Agenția Servicii Publice Centrul Național Anticorupție Curtea de Apel Centru Curtea de Apel Nord Curtea de Apel Sud Consiliul Superior al Magistraturii Agenția de Governare Electronică Agenția Servicii Publice Serviciul Fiscal de Stat Procuraturi teritoriale Instanțe judecătorești din teritoriu

7.2. Cel mai recent raport disponibil privind implementarea gestionării finanțelor publice și a transparenței bugetare

Ministerul Finanțelor asigură respectarea standardelor de transparență decizională prin publicarea proiectelor de acte normative și a documentelor bugetare, organizarea consultărilor publice și facilitarea accesului la informații financiare relevante.

Raportul privind asigurarea transparenței în procesul decizional pentru anul 2025²³ este publicat pe pagina web oficială a Ministerului Finanțelor.

Implementarea reformelor în domeniul gestionării finanțelor publice se realizează în baza **Hotărârii Guvernului nr. 71/2023**, care aprobă Strategia de dezvoltare a managementului finanțelor publice 2023–2030 și prevede monitorizare anuală, evaluarea intermediară (în anul 2026) și evaluarea finală (în anul 2030).

Pentru implementarea Strategiei de dezvoltare a managementului finanțelor publice au fost elaborate:
- Programul de dezvoltare a controlului financiar public intern pentru anii 2024 – 2027, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 165/2024.

- Programul național de dezvoltare a sistemului de achiziții publice pentru anii 2023-2027, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 625/2023.

Rapoartele anuale privind implementarea Strategiei și a Programelor sunt publicate pe pagina oficială a Ministerului Finanțelor²⁴.

²³ Raportul privind asigurarea transparenței în procesul decizional pentru anul 2025:

<https://mf.gov.md/sites/default/files/Formular%20de%20raportare%202025%20fin.pdf>

²⁴ Rapoartele anuale disponibile la următoarele linkuri:

<https://www.mf.gov.md/ro/managementul-finan%C8%9Belor-publice/achizi%C8%9Bii-publice>

<https://mf.gov.md/ro/content/controlul-financiar-public-intern>

<https://mf.gov.md/ro/ministerul-finan%C8%9Belor/activit%C4%83%C8%9Bile-ministerului>

7.3. Date colectate pentru indicatorii de monitorizare ai Comisiei

#	Indicatori	Comentarii
1	Gradul de pregătire privind capitolul 23 din negocierile de aderare (sursa: Comisia Europeană)	<p>Moldova are un anumit nivel de pregătire și a înregistrat unele progrese în domeniul sistemului judiciar, luptei împotriva corupției și în domeniul drepturilor fundamentale.</p> <p>În ceea ce privește funcționarea sistemului judiciar - Țara a înregistrat progrese bune în reformarea sectorului justiției. Procesul de evaluare externă și de numere a judecătorilor și procurorilor de rang înalt a continuat. Organele specializate ale Consiliului Superior al Procurorilor sunt în componență completă, cu membri evaluați extern, în timp ce numirile în organele specializate ale Consiliului Superior al Magistraturii sunt în curs de desfășurare. Este necesară garantarea resurselor suficiente pentru aceste organisme, pentru a asigura funcționarea eficientă. Numirile în cadrul Curții Supreme de Justiție din rândul candidaților evaluați sunt încă în desfășurare. Acest lucru întârzie punerea în aplicare a noului cadru de reglementare privind reforma Curții Supreme de Justiție. În paralel, procesul de evaluare externă a altor categorii de judecători și procurori de rang înalt continuă. Noile hărți judiciare și a procuraturilor au intrat în vigoare, și punerea lor în aplicare este în desfășurare. Sunt necesare eforturi suplimentare pentru a reduce durata procedurilor în toate domeniile și pentru a ajunge la ratele scăzute de soluționare, în special în cauzele penale.</p> <p>Moldova are un anumit nivel de pregătire în lupta împotriva corupției și a înregistrat unele progrese. Rezultatele obținute în domeniul de combatere a corupției au fost stabilite. În ceea ce privește Moldova prevenirea corupției, a adoptat adoptarea de care au consolidat competențele Autorității Naționale de Integritate de intensificare a procedurilor de declarare a averii, verificare și confiscare. Cu toate acestea, interoperabilitatea sistemelor automatizate de verificare și registrele de stat trebuie să fie necesare în continuare, și servicii să dispună de personal suficient.</p> <p>Capacitățile instituțiilor anticorupție relevante ar trebui consolidate, și cooperarea dintre acestea aceste jurisdicții, inclusiv prin clarificarea procuraturilor teritoriale și a Procuraturii Anticorupție. Sunt necesare evaluări de riscuri specifice și măsuri direcționate pentru a combate corupția în cele mai vulnerabile sectoare.</p> <p>Cadrul legislativ și instituțional cu referire la drepturile fundamentale este în mare parte instituție. Punerea în aplicare a Programului național de acțiune în domeniul drepturilor omului este în curs de desfășurare. Condițiile de detenție continuă să fie un motiv de îngrijorare, la fel ca și persoanele cu dizabilități în instituțiile specializate. Eforturile de combatere a violenței bazate pe gen ar trebui să continue.</p> <p>Moldova se află între un anumit nivel de pregătire și un nivel moderat de pregătire în ceea ce privește libertatea de exprimare, înregistrând progrese bune, în special în ceea ce privește adoptarea unei noi legislații privind accesul la informații, punerea în aplicare a legii Fondul de Subvenții pentru mass-media, modificarea Codului serviciilor mass-media audiovizuale (AVMSC) și a reglementărilor privind protecția jurnaliștilor. Procedurile de selectare a membrilor serviciului public de radiodifuziune și ai Consiliului Audiovizual au fost revizuite. Concentrarea proprietății asupra mass-mediei și influența politică persistă. Intimidarea jurnaliștilor de către actori privați a crescut și nu s-au înregistrat progrese notabile în ceea ce privește protecția jurnaliștilor în practică.</p> <p>Moldova a depus eforturi semnificative pentru a contracara ingerințele străine și manipularea informațiilor (FIMI), însă este necesară o vigoare continuă pentru a se asigura că eforturile de combatere a acțiunilor străine de manipulare a informațiilor și a ingerințelor străine sunt aliniate la standardele europene privind libertatea de exprimare și de opinie.</p>
2	Gradul de aliniere cu politica externă și de securitate comună a Uniunii (sursa: SEAE)	<p>În ceea ce privește politica externă, de apărare și securitate (Capitolul 31), Republica Moldova are un nivel bun de pregătire în domeniul politicii externe, de securitate și apărare. S-au înregistrat progrese semnificative prin continuarea dialogului politic intens cu UE la toate nivelurile, prin consolidarea semnificativă a cooperării în domeniul securității și apărării cu UE și statele</p>

		<p>sale membre și prin menținerea unui grad ridicat de aliniere la politica externă și de securitate comună (PESC) a UE. Republica Moldova și-a sporit în continuare participarea la misiunile și operațiunile UE de gestionare a crizelor în cadrul politicii de securitate și apărare comune (PSAC).</p> <p>Cadrul instituțional care permite participarea Republicii Moldova la politica externă și de securitate comună (PESC) și la politica de securitate și apărare comună (PSAC) este în vigoare. În 2024, alinierea Republicii Moldova la declarațiile Înaltului Reprezentant în numele UE și la decizia Consiliului privind sancțiunile era de 91%. La 24 octombrie 2025, rata de aliniere era de 88%.</p> <p>UE și-a menținut angajamentul profund, în cadrul politicii externe și de securitate comune, de a aprofunda cooperarea cu Republica Moldova în aceste domenii. În 2024, Republica Moldova a devenit prima țară care a semnat un Parteneriat de Securitate și Apărare cu UE. Misiunea de Parteneriat a UE în Republica Moldova (EUPM) a continuat să sprijine instituțiile moldovenești în consolidarea rezilienței, în timp ce asistența acordată Forțelor Armate ale Republicii Moldova prin intermediul Instrumentului European pentru Pace 100 (EPF) a ajuns la 197 de milioane EUR. În plus, UE a menținut un regim de sancțiuni dedicat care vizează persoanele și entitățile care încearcă să destabilizeze Republica Moldova.</p>
3	<p>Pluralismul mass-media : Incluziune socială compozit indicator (sursa : Monitorul Pluralismului Media , Centrul pentru Pluralism Media) și Libertate - https://cmpf.eui.eu/media-pluralism-monitor-2024/.</p>	<p>În Clasamentul Mondial al Indicelui Libertății Presei, realizat de Reporteri fără Frontiere (RSF), Republica Moldova ocupă locul 31 din 180 de state. Este vorba despre o scădere cu trei poziții față de anul precedent, survenită în special pe fundalul suspendării licențelor unor posturi TV și adoptării unor reglementări neclare la sfârșitul anului 2023. Domeniul media a rămas profund polarizat, influențat de grupuri de interese politice și de fenomenul dezinformării.</p> <p>În ianuarie 2024 a intrat în vigoare noua Lege privind accesul la informațiile de interes public (nr. 148 din 9 iunie 2023), însă implementează a fost lentă, în special în ceea ce privește creșterea capacităților de reacție a instituțiilor publice. În aprilie 2024, Parlamentul a adoptat Legea privind Fondul pentru Subvenționarea Mass-Mediei, stabilind reguli transparente pentru acordarea directă a subvențiilor către instituțiile media, însă până la sfârșitul anului proces de distribuire a fost implementat. Au fost făcuți pași pentru operaționalizarea Fondului, inclusiv prin selectarea membrilor Consiliului de Experți care urmează să evalueze cererile și să aprobe regulamentul de funcționare a Consiliului. Pentru prima dată, Guvernul a alocat subvenții indirecte pentru presa scrisă, criteriile transparente. Cu toate acestea, persistă lacune legislativă și de reglementare, în special în ceea ce privește publicitatea de stat și transparența în mediul digital.</p> <p><i>Aria intitulată Protecții Fundamentale se încadrează în categoria de risc mediu-ridicat.</i></p> <p>În anul 2024, nivelul general de risc în acest domeniu se menționează în categoria de risc mediu-ridicat. Deși cadrul legal continuă să ofere o bază solidă pentru protejarea libertății de exprimare și a accesului la informație, provocările majore persistă la nivel de aplicare și în plan structural. Cei mai problematici indicatori sunt Profesia jurnalistică, standarde și protecție și Protecția integrității informației, ambii fiind evaluați cu risc mediu-ridicat.</p> <p><i>Aria Pluralismului pieței se încadrează în categoria riscului ridicat</i></p> <p>În 2024, nivelul de risc pentru domeniul Pluralismul pieței din Republica Moldova a trecut de riscul mediu ridicat la risc ridicat, în principal ca urmare a ajustărilor metodologice. Ambii indicatori principali – Transparența proprietății media și Independența editorială – au continuat să se încadreze în categoria de risc ridicat. Deși s-au înregistrat unele progrese privind divulgarea informațiilor despre proprietarii radiodifuzorilor, persistă lacune majore în reglementarea presei scrise și a mediilor digitale, ceea ce permite menținerea unor structuri de proprietate netransparente. Independența editorială este în continuare afectată de influența proprietarilor și a intereselor comerciale, în condițiile în care garanțiile legale și instituționale rămân limitate. Deși există norme profesionale la nivel de industrie, acestea se bazează în mare parte pe autoreglementare și nu sunt aplicate în mod uniform, ceea ce vulnerabilizează autonomia editorială.</p>

		<p><i>Aria Independenței Politice a înregistrat un scor în intervalul de risc mediu-scăzut.</i></p> <p>Aria privind Politică a înregistrată în dependență de ușoară, marcând o trecere la un mediu scăzut în anul 2024, în funcție de ajustările metodologice și evoluțiile pozitive înregistrate la unii indicatori. Atât indicatorul Independența politică a mass-media, cât și indicatorul Independența serviciului public de mass-media (SPM) au obținut scoruri de risc mediu-ridicat, în timp ce indicatorul Reglementarea resurselor publice și a sprijinului acordat de stat pentru sectorul media a fost evaluat cu un risc mediu scăzut. În plus, un nou indicator – Integritatea informației politice în timpul alegerilor – a fost evaluat cu un risc mediu-scăzut.</p> <p><i>Aria Incluziunii Sociale a înregistrat un scor în intervalul de risc mediu-scăzut.</i></p> <p>Aria Incluziunii Sociale a fost evaluată cu un scor mediu-scăzut. În anul 2024, evaluarea acestor arii sa bazat, în principal, pe analiza unui singur indicator – Accesul universal și incluziv la media. Scorul a fost influențat de mai mulți factori esențiali. Unul dintre aspectele pozitive majore este accesibilitatea ridicată a serviciilor publice de media (SPM), care acoperă întreg teritoriul țării. Aproximativ 98 din populație are acces la cele mai recente servicii de radio și televiziune, grație investiții în modernizarea platformelor online și accesarea accesului.</p>
4	Gradul de aliniere cu politica UE în materie de vize (sursa: Comisia Europeană)	<p>Politica în materie de vize nu este pe deplin aliniată cu cea a UE, în special în ceea ce privește lista țărilor ai căror cetățeni au nevoie de viză pentru a intra în UE. Lista țărilor fără vize din Republica Moldova diferă cu 11 țări (Armenia, Azerbaidjan, Belarus, Kazahstan, Kârgâzstan, Qatar, Rusia, Tadjikistan, Turcia, Uzbekistan, Vanuatu) ai căror cetățeni au nevoie de viză pentru șederi scurte în UE. Regimul de vize a fost reinstituit pentru Cuba în urma unui amendament care a intrat în vigoare în martie 2025. Sunt necesare progrese suplimentare în ceea ce privește alinierea politicii în materie de vize. Până la alinierea completă, este necesară o verificare mai riguroasă a sosirilor fără vize ale resortisanților țărilor terțe, în special a celor din țări care prezintă riscuri de securitate sau de migrație neregulamentară. Cel de-al șaptelea raport al Comisiei Europene în cadrul mecanismului de suspendare a vizelor, publicat în decembrie 2024, a concluzionat că Republica Moldova continuă să îndeplinească criteriile de referință privind liberalizarea vizelor .</p>
5	Gradul de pregătire privind reforma administrației publice (sursa: Comisia Europeană)	<p>Moldova are un anumit nivel de pregătire în domeniul reformei administrației publice și s-au înregistrat unele progrese. Parlamentul a aprobat primele două procese de fuziune voluntară prin modificarea legii privind organizarea teritorială a țării, după numeroase activități pregătitoare și complementare întreprinse la nivel local în perioada 2024/2025. La nivelul administrației centrale s-au realizat unele îmbunătățiri în domeniile funcției publice, planificării strategice și elaborării politicilor, responsabilității și furnizării de servicii.</p>
6	Gradul de pregătire privind criteriile economice: existența unei economii de piață funcționale și capacitatea de a face față presiunilor concurențiale și forțelor pieței din cadrul Uniunii (sursa: Comisia Europeană)	<p>Conform Raportului privind extinderea din 2025, în ceea ce privește criteriile economice, în special indicatorul referitor la „existența unei economii de piață funcționale”, Moldova are un anumit nivel de pregătire și a înregistrat progrese bune în crearea unei economii de piață funcționale. În ciuda unui mediu extern dificil, autoritățile rămân angajate în urmărirea stabilității macroeconomice și au prezentat al doilea program de reformă economică. în ianuarie 2025. Indicatorul referitor la „capacitatea de a face față presiunii concurențiale și forțelor pieței din cadrul Uniunii”, Moldova se află între un stadiu incipient de pregătire și un anumit nivel de pregătire și a înregistrat unele progrese pentru a face față presiunilor concurențiale și forțelor pieței din cadrul UE.</p>
7	Ponderea exporturilor către țările UE-27 în valoarea totală a exporturilor (%) (sursa: Comisia Europeană).	<p>Uniunea Europeană este cel mai mare partener comercial al Republicii Moldova, cu o pondere de 54% din totalul comerțului cu bunuri în 2024, urmată de Ucraina (11,1%) și China (9,8%). Proporția comerțului Moldovei cu Rusia a scăzut semnificativ, ajungând la doar 2,5% din total.</p> <p>Din totalul exporturilor Moldovei, 65,6% sunt destinate pieței UE. Moldova se situează pe locul 58 în rândul partenerilor comerciali ai UE, cu un volum total al schimburilor de aproximativ 7,5 miliarde € în 2024. Exporturile UE către</p>

		<p>Moldova au însumat 5,1 miliarde €, principalele categorii fiind mașini și echipamente, produse chimice și echipamente de transport.</p> <p>Import UE din Moldova s-au menținut stabile comparativ cu 2023, după o scădere ușoară (-7%) față de nivelurile ridicate din 2022, atingând 2,4 miliarde €. Principalele produse importate de UE din Moldova includ mașini și echipamente, produse minerale și produse chimice sau conexe.</p>
8	Scorul tabloului de bord al inovării europene	<p>Moldova este un Inovator Emergent, cu o performanță de 19,0% din media Uniunii Europene în anul 2025. Se clasează pe locul 39 între statele membre ale Uniunii Europene și țările vecine.</p> <p>Performanța sa este sub media Inovatorilor Emergenți din Uniunea Europeană și țările vecine (19,0% față de 46,0% din media UE în 2025).</p> <p>Puncte forte relative:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Studenți doctoranzi străini ca procent din totalul doctoranzilor • Cheltuieli pentru inovare non-cercetare și dezvoltare (non-R&D) • Exporturi de servicii cu intensitate ridicată a cunoașterii <p>Puncte slabe relative:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cheltuieli pentru capital de risc • Ocuparea forței de muncă în întreprinderi inovatoare • Cheltuieli pentru cercetare și dezvoltare în sectorul întreprinderilor <p>Indicatorii cel mai bine clasati între statele UE și țările vecine:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Studenți doctoranzi străini ca procent din totalul doctoranzilor • Cheltuieli pentru inovare non-cercetare și dezvoltare • Exportorii de servicii cu intensitate ridicată a cunoașterii <p>Indicatorii cel mai slab clasati între statele UE și țările vecine:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cheltuieli pentru cercetare și dezvoltare în sectorul întreprinderilor • Publicații științifice aflate în top 10% cele mai citate • Co-publicații public–privat
9	Gradul de pregătire privind capitolele 19 și 26 din negocierile de aderare (sursa: Raportul anual al Comisiei privind extinderea)	<p>Capitolul 19 Politica socială și ocuparea forței de muncă afirmă că țara se situează între un anumit nivel și unul moderat de pregătire în domeniul politicii sociale și al ocupării forței de muncă și a înregistrat progrese bune în perioada de raportare. Au fost luate măsuri pentru creșterea ocupării forței de muncă și pentru consolidarea cooperării dintre autoritățile de asistență socială și autoritățile de ocupare a forței de muncă.</p> <p>Capitolul 26 - Educație și cultură afirmă că Republica Moldova este moderat pregătită în domeniul educației și culturii. În perioada de raportare s-au înregistrat progrese bune, deoarece autoritățile au avansat reforme pentru a spori relevanța, calitatea și incluziunea educației și a consolida rețeaua școlară atât în învățământul general, cât și în învățământul și formarea profesională (VET). Persistă provocări în implementarea unor reforme eficiente pentru educația incluzivă, precum și a unor măsuri eficiente pentru reducerea neconcordanței dintre competențele profesionale și cerințele pieței muncii .</p>